

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»

Кафедра цивільного, господарського та екологічного права

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

завідувач кафедри

Пушкіна О.В. _____

«___» _____ 20__ року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
« Підприємницьке право »

Галузь знань	08	Право
Спеціальність	081	Право
Освітній рівень.....	Перший (бакалаврський)	
Освітньо-професійна програма	Право	
Статус	Обов'язкова	
Загальний обсяг	3 кредити ЄКТС (90 годин)	
Форма підсумкового контролю	Диференційований залік	
Термін викладання	1-й семестр	
Мова викладання	українська	

Викладач: ст. викл. Ковтун С.Л.

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

Дніпро
НТУ «ДП»
2020

Ковтун С.Л. Матеріали інформаційно-методичного забезпечення дисципліни «Підприємницьке право» для студентів спеціальності 6.030401 / Упорядн.: С.Л. Ковтун – Д.: Національний гірничий університет, 2016. – 55с.

Упорядник

С.Л. Ковтун, старший викладач кафедри ЦГЕП

Схвалено методичною комісією з напрямку 0601 «Право» (протокол №____ від 2020 р.) за поданням кафедри цивільного, господарського та екологічного права (протокол № від 2020 р.).

Рекомендовано до видання Редакційною радою ДНУЗ “НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ДНІПРОВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА ”

Подано інформаційно-методичне забезпечення з усіх видів освітньої діяльності з дисципліни «Підприємницьке право».

Відповідальний за випуск

Друкується у редакційній обробці упорядника.

ЗМІСТ

1. Навчальна програма нормативної дисципліни «Підприємницьке право»	4
Передмова	5
1.1. Вступ	6
1.2. Галузь використання	8
1.3. Нормативні посилання	9
1.4. Базові дисципліни	9
1.5. Обсяг дисципліни	9
1.6. Компетенції, що набуваються та зміст дисципліни	10
1.7. Зміст тем дисципліни	13
1.8. Індивідуальні завдання	22
1.9. Форма підсумкового контролю	26
1.10. Вимоги до навчально-методичного забезпечення дисципліни	27
1.11. Вимоги до засобів діагностики	27
1.12. Рекомендована література	28
1.13. Відповідальність за якість викладання та інформаційно-методичного забезпечення	29
2. Робоча навчальна програма з нормативної дисципліни «Підприємницьке право»	30
2.1. Мета та завдання навчальної дисципліни	32
2.2. Програма навчальної дисципліни	34
2.3. Теми практичних занять	35
2.4. Контрольні питання для самостійного оцінювання знань з навчальної дисципліни	37
2.5. Індивідуальні завдання	39
2.6. Методи навчання	43
2.7. Методичні рекомендації для виконання контрольних робіт студентами заочної форми навчання	45
2.8. Методи контролю	50
2.9. Розподіл балів, які отримують студенти	50
2.10. Методичне забезпечення	51
2.11. Рекомендована література	51

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
“НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ДНІПРОВСЬКА
ПОЛІТЕХНІКА”**

СТАНДАРТ ВИЩОЇ ОСВІТИ

**ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПІДПРИЄМНИЦЬКЕ ПРАВО»**

*освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів
напряму 6.030401 Правознавство*

Чинний від 2016.01.01

В и д а н н я о ф і ц і й н е

**Дніпро
ДВНЗ «“НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ДНІПРОВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА”»**

2020

ПЕРЕДМОВА

І. РОЗРОБЛЕНО І ВНЕСЕНО

Робочою групою кафедри цивільного, господарського та екологічного права ЮФ ДВНЗ «“НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ДНІПРОВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА”

2. ЗАТВЕРДЖЕНО ТА НАДАНО ЧИННОСТІ

наказом ректора ДВНЗ «“НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ДНІПРОВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА”
від ____ 0...2020 р. № ____

3. ВВЕДЕНО

вперше

4. РОЗРОБНИК СТАНДАРТУ

Ковтун Станіслав Леонідович , старший викладач кафедри цивільного, господарського та екологічного права ЮФ ДВНЗ «“НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ДНІПРОВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА”

Цей стандарт не може бути повністю чи частково відтворений, тиражований та розповсюджений без дозволу Державного вищого навчального закладу “Національний гірничий університет”.

1.1. ВСТУП

Значна роль, яку відіграє підприємницька діяльність зараз, упродовж початкового, перехідного періоду до ринку вже не потребує доведення. Ця сфера діяльності з кожним роком виборює собі все вагомніше місце в економіці держави як за обсягом виробленої продукції, виконаних робіт, наданих послуг, так і за кількістю працюючих, а головне — за ефективністю господарювання. В той же час така діяльність, як і будь-яка інша, потребує відповідного правового регулювання, від якості якого значною мірою залежать подальші успіхи підприємництва в Україні. Звичайно, опрацювання правової бази з підприємницького права означає і необхідність її оперативного засвоєння всіма, хто пов'язує свою професійну діяльність із набуттям таких знань.

Слід зауважити, що нагальність правового забезпечення відповідних економічних зрушень мала наслідком безпрецедентне навантаження на юридичний корпус держави. Учені та практики проводять велику роботу з аналізу існуючої правової бази, усунення її недоліків та визначення способів якнайшвидшого її вдосконалення. У цьому контексті отримання високоякісних знань із підприємницького права може стати вагомим чинником забезпечення стабільної ефективності і високої культури господарювання в Україні.

Україна, прагнучи відповідати статусу правової демократичної держави та маючи на меті запровадити належне правове регулювання всіх видів господарської діяльності, а саме: зовнішню торгівлю, внутрішню торгівлю, зовнішньоекономічну діяльність, виробництво різних видів продукції й товарів, економічне й науково-технічне співробітництво, інноваційну діяльність, спеціалізацію та кооперацію в галузі виробництва та сільського господарства, економічні зв'язки в галузі будівництва, транспорту, страхових, розрахункових, кредитних та інших банківських операцій, надання різноманітних послуг, прийняла ряд законів, що регулюють зазначені та інші види підприємницької діяльності.

Крім того, виникнення після набуття Україною незалежності нових видів підприємницької діяльності зумовило появу зовсім нових видів договорів, що супроводжують цю діяльність.

Так, з'явилися договір фінансового лізингу, оперативного лізингу, міжнародного лізингу, факторингу, франчайзингу, агентський договір, біржовий контракт, концесійний договір, ліцензійний договір тощо.

З метою належного правового забезпечення різноманітних економічних відносин, договірних та позадоговірних господарських зобов'язань Верховною Радою України 16 січня 2003 року було прийнято Господарський кодекс України, який набув чинності 1 січня 2004 року.

В Україні в сучасних умовах підприємницьке право перебуває під впливом низки чинників економічного, політичного і юридичного характеру. Кожний з цих чинників і всі вони у сукупності обумовлюють подальше удосконалення правового забезпечення економічних відносин, що відповідатиме соціально-ринковим і демократичним вимогам сучасного розвитку українського суспільства.

В умовах відкритого громадянського суспільства та інтеграції України до міжнародних економічних відносин актуальним залишається питання про запозичення позитивного європейського досвіду та адаптацію національного господарського законодавства до міжнародних стандартів. Зумовлене переходом України до ринкових відносин господарське законодавство постійно оновлюється, що обумовлює необхідність підготовки висококваліфікованих фахівців у галузі права, здатних на практиці застосовувати отримані знання й навички з метою захисту прав та інтересів всіх учасників господарських відносин.

З метою опанування теоретичних положень про комерційну та некомерційну господарську діяльність, її види, правове становище суб'єктів господарювання, правового положення господарських товариств, особливостей правового регулювання господарсько-торгівельної діяльності, інноваційної діяльності, комерційного посередництва у сфері господарювання, зовнішньоекономічної діяльності, банківської діяльності тощо, у вузах України для студентів юридичних спеціальностей викладається навчальна дисципліна «Підприємницьке право».

Навчально-методичне забезпечення навчальної дисципліни «Підприємницьке право» має за мету надати допомогу студентам денної та заочної форм навчання у їх роботі над вивченням зазначеної дисципліни. Зміст навчальної дисципліни «Підприємницьке право» складається із знань про господарську діяльність, правосуб'єктність господарюючих суб'єктів, джерела господарського права, про правовий режим майна в господарському обігу, про особливості регулювання певних видів господарської діяльності.

Мета вивчення навчальної дисципліни «Підприємницьке право» полягає у засвоєнні студентами обсягу знань, що формують юридичне мислення; набутті навичок щодо застосування теоретичних правових знань у практичних ситуаціях, а також навичок самостійної роботи, необхідних для подальшого поглиблення й своєчасного оновлення професійних юридичних знань, формування правосвідомості і правової культури у майбутніх працівників ділової еліти.

Завдання дисципліни: сприяти одержанню студентами основоположних знань з дисципліни «Підприємницьке право»; забезпечити правову підготовку, спрямовану на формування інтелектуального потенціалу висококваліфікованих працівників, що володіють основами теоретичних знань в галузі господарського права, необхідних для їх майбутньої професійної діяльності.

Вимоги до знань та умінь студентів. Опанувавши навчальну дисципліну «Підприємницьке право» студент повинен знати:

- поняття господарського та підприємницького права як галузі права України та його місце в системі права України;
- предмет, метод, систему та принципи підприємницького права;
- поняття і класифікація джерел підприємницького права;
- сучасні тенденції державного регулювання господарських відносин;
- сутність правових категорій підприємницького права;

- зміст правових інститутів підприємницького права й об'єктивні закономірності їх розвитку;
- знати та вміти аналізувати норми господарського законодавства, їх вплив на стратегічне планування й прогнозування соціально-економічного розвитку держави й регіонів;
- правове регулювання господарських зобов'язань, порядок укладання, зміни, припинення й виконання господарських договорів;
- особливості правового становища окремих суб'єктів господарювання;
- форми та види господарсько-правової відповідальності, підстави і порядок її застосування;
- правове регулювання торговельної, лізингової, банківської, страхової, зовнішньоекономічної діяльності;
- правовий режим здійснення іноземного інвестування;
- правовий режим кредитування та здійснення безготівкових розрахунків у господарському обороті;
- порядок застосування норм господарського законодавства.

Студент повинен уміти:

- орієнтуватися в особливостях правового регулювання господарської діяльності;
- своєчасно визначати проблеми правового регулювання господарсько-договірних відносин і, керуючись нормами діючого законодавства України, вирішувати питання захисту прав та інтересів суб'єктів господарювання;
- тлумачити чинне господарське законодавство та правильно застосовувати його при вирішенні практичних завдань, аргументуючи власну точку зору щодо прийнятого рішення;
- правильно користуватися правовою термінологією, працювати з господарськими договорами, звітністю та іншою документацією, будувати свою діяльність на принципах, що закріплені в діючому господарському законодавстві.
- застосовувати норми господарського права в питаннях, пов'язаних з організацією та здійсненням господарської діяльності, а також у практичних ситуаціях, у роботі з контрагентами, партнерами, державними органами;
- укладати, змінювати та припиняти дію господарських договорів;
- застосовувати отримані знання при прийнятті рішень в конкретних ситуаціях з питань господарського права;
- складати проекти господарських договорів, корпоративних локальних актів та інших документів, що забезпечують організацію й здійснення господарської діяльності;
- вирішувати господарські та пов'язані з ними спори, що можуть виникати під час планування, здійснення, управління господарською діяльністю;
- взаємодіяти з державними органами, що здійснюють контроль та нагляд за дотриманням господарського законодавства.

Навчальна дисципліна «Підприємницьке право» передбачає вивчення студентами системи господарського права України, господарських правовідносин та їх суб'єктів, опанування основних правових інститутів

господарського права, спираючись на вже одержані знання з інших правових дисциплін. Більш глибоке опанування матеріалом забезпечить опрацювання законів та інших нормативних актів у сфері господарювання, а також навчальних посібників, підручників та наукових джерел, що пропонуються у списку рекомендованої літератури.

1.2. ГАЛУЗЬ ВИКОРИСТАННЯ

Стандарт поширюється на кафедри ДВНЗ «“НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ДНІПРОВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА ” », що ведуть викладання нормативної дисципліни «Підприємницьке право». Стандарт встановлює:

- компетенції, що має опанувати бакалавр, який навчається на базі повної середньої школи або ОПП молодшого спеціаліста;
- перелік змістових модулів, що опосередковує освітні та професійні компетенції;
- розподіл навчального матеріалу за видами занять;
- норми часу на викладання та засвоєння інформаційної бази для заочної форми навчання;
- форму підсумкового контролю;
- відповідальність за якість освітньої та професійної підготовки;
- інформаційно-методичне забезпечення навчальної дисципліни;
- вимоги до засобів діагностики.

Стандарт придатний для цілей сертифікації фахівців та атестації випускників вищих навчальних закладів.

1.3. НОРМАТИВНІ ПОСИЛАННЯ

1.3.1. Закон України «Про вищу освіту».

1.3.2. Освітньо-професійна програма вищої освіти підготовки бакалаврів за напрямом 6.030401 Правознавство.

1.3.3. Наказ Міністерства освіти і науки України від 09.07.2009 № 642. «Про організацію вивчення гуманітарних дисциплін за вільним вибором студента».

1.3.4. СВО НГУ ІМЗ-05. Організація видання інформаційно-методичного забезпечення навчального процесу. Дніпропетровськ: Національний гірничий університет, 2009. – 60 с.

1.3.5. СВО НГУ НМЗ-05. Нормативно-методичне забезпечення навчального процесу. Дніпропетровськ: Національний гірничий університет, 2005. – 138 с.

1.4. БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ

«Теорія держави і права»;
«Конституційне право України»;
«Цивільне право»;
«Адміністративне право»

1.5. ОБСЯГ ДИСЦИПЛІНИ

Загальний обсяг – 6 кредитів ECTS (216 академічних годин).
Аудиторні заняття – 2 кредити ECTS (72 академічні години).
Самостійна робота – 4 кредити ECTS (144 академічні години).

1.6. КОМПЕТЕНЦІЇ, ЩО НАБУВАЮТЬСЯ, ТА ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

Модулі	Компетенції (з використанням матеріалу модуля студент повинен уміти)	Змістові модулі	Розподіл часу		
			Аудиторн ий	самостійн а робота	Загальни й
1	2	3	4	5	6
№ 1	Визначати підприємницьке право як галузь права, як юридичну науку, як галузь законодавства та як навчальну дисципліну. Знати джерела підприємницького права. Класифікувати господарсько-правові відносини. Характеризувати ознаки господарсько-правових відносин. Класифікувати підстави виникнення господарських відносин, вміти розмежувати зміст, об'єкт та суб'єкти господарських відносин. Знати принципи підприємницького права. Визначати особливості правового статусу фізичних осіб - підприємців. Охарактеризувати підприємство як суб'єкта господарських правовідносин. Класифікувати підприємства на види за різними чинниками. Називати види суб'єктів господарювання та визначати особливості їх правового статусу. Охарактеризувати способи утворення та припинення суб'єктів господарювання. Знати порядок державної реєстрації юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців. Визначати роль, способи державного впливу на господарську діяльність. Знати порядок ліцензування деяких видів господарської діяльності. Визначати види господарських правопорушень. Знати порядок укладання, зміни та припинення господарських договорів. Класифікувати правопорушення законодавства про захист економічної конкуренції.	Лекції – 7 семестр, I і II чверть (1...15 тижнів) Аудиторні – 1 година на тиждень			
		1. Теоретичні основи підприємницького права. Джерела підприємницького права.	2	2	4
		2. Правове регулювання державного впливу на господарську діяльність.	2	4	6
		3. Суб'єкти господарювання: поняття та види.	3	5	8
		4. Правовий режим майна суб'єктів господарювання.	2	4	6
		5. Господарські зобов'язання. Господарський договір.	2	4	6
		6. Правові засади захисту економічної конкуренції.	2	4	6
		Модульний контроль – захист реферату: 15 тижнів	2	3	5
		Разом	15	26	41
№ 2	Вміти аналізувати нормативно-правові акти господарського законодавства та загальну судову практику, застосовувати їх положення до вирішення практичних завдань. Розрізняти комерційну та	Практичні заняття – 7 семестр, I і II чверть (1...15 тижнів) Аудиторні – 1 година на тиждень			
		1. Господарська комерційна та некомерційна діяльність.	2	2	4

Модулі	Компетенції (з використанням матеріалу модуля студент повинен уміти)	Змістові модулі	Розподіл часу		
			Аудиторн ий	самостійн а робота	Загальни й
1	2	3	4	5	6
	некомерційну господарську діяльність. Скласти проекти документів, необхідних для ліцензування певного виду господарської діяльності. Скласти проекти господарських договорів, корпоративні правові акти, установчі документи суб'єктів господарювання. Вміти визначати склад правопорушення про захист економічної конкуренції та господарсько-правові санкції за його вчинення. Вміти скласти проекти правових документів, необхідних для випуску й використання у господарській діяльності різних видів цінних паперів. Скласти аналітичні схеми, порівняльні таблиці, вирішувати задачі та інші практичні завдання, відповідати на тестові завдання.	2. Правове регулювання державного впливу на господарську діяльність.	2	4	6
		3. Суб'єкти господарювання: поняття, види, порядок утворення та припинення.	3	4	7
		4. Правові засади приватизації державного та комунального майна.	2	4	6
		5. Правовий режим використання цінних паперів у господарській діяльності.	2	4	6
		6. Господарський договір: види, порядок укладання, виконання, припинення. Правове регулювання цін та ціноутворення.	2	4	6
		7. Правові засади захисту економічної конкуренції.	2	4	6
		Разом	15	26	41
№ 3	Визначати види та склад господарських правопорушень. Класифікувати господарсько-правову відповідальність на форми і види. Знати судові процедури у справі про банкрутство. Розуміти особливості провадження у справах про банкрутство. Знати особливості здійснення орендних та лізингових операцій. Охарактеризувати правовий режим інвестування, особливості здійснення господарсько-торгівельної діяльності, капітального будівництва, інвестиційної та інноваційної діяльності. Розрізняти види зовнішньоекономічних контрактів та знати порядок й особливості їх укладання. Знати форми безготівкових розрахунків, форми і види кредитування у сфері господарювання.	Лекції - 8 семестр, III і IV чверть (1...21 тижнів) Аудиторні – 1 година на тиждень			
		7. Відповідальність у господарсько-правових відносинах.	2	4	6
		8. Правове регулювання банкрутства.	2	4	6
		9. Правове регулювання оренди та лізингу у сфері господарювання.	2	4	6
		10. Правове регулювання інвестиційної та інноваційної діяльності.	2	5	7
		11. Правовий режим іноземних інвестицій.	2	4	6
		12. Правове регулювання господарсько-торгівельної діяльності.	2	6	8
		13. Правове регулювання капітального будівництва.	2	4	6

Модулі	Компетенції (з використанням матеріалу модуля студент повинен уміти)	Змістові модулі	Розподіл часу		
			Аудиторн ий	самостійн а робота	Загальни й
1	2	3	4	5	6
		14. Правове регулювання кредитних та розрахункових відносин.	3	5	8
		15. Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності.	2	5	7
		Модульний контроль – лекційна контрольна модульна робота: 21 тиждень	2	5	7
		Разом	21	46	67
№ 4	Вміти аналізувати нормативно-правові акти господарського законодавства та загальну судову практику, застосовувати їх положення до вирішення практичних завдань. Вміти визначати склад господарського правопорушення та господарсько-правові санкції за його вчинення. Вміти складати різного роду процесуальні документи у справі про банкрутство. Складати проекти господарських договорів, корпоративні правові акти. Вміти складати проекти документів, необхідних для відкриття рахунків у банках, оформлення кредитних договорів, здійснення безготівкових розрахунків. Вміти застосовувати правила ІНКОТЕРМС, положення міжнародних конвенцій, правових актів Міжнародної торгової палати під час укладання та виконання зовнішньоекономічних угод. Складати аналітичні схеми, порівняльні таблиці, вирішувати задачі та інші практичні завдання, відповідати на тестові завдання.	Практичні заняття - 8 семестр, III і IV чверть (1...21 тижнів) Аудиторні – 1 година на тиждень			
		8. Правове регулювання використання природних ресурсів у сфері господарювання.	2	6	8
		9. Відповідальність у господарсько-правових відносинах. Правове регулювання банкрутства.	2	6	8
		10. Правове регулювання оренди та лізингу у сфері господарювання.	2	4	6
		11. Правове регулювання інвестиційної та інноваційної діяльності.	2	4	6
		12. Правове регулювання господарсько-торгівельної діяльності.	2	4	6
		13. Правове регулювання капітального будівництва.	2	4	6
		14. Правове регулювання кредитних та розрахункових відносин.	3	5	8
		15. Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності.	2	5	7
		Модульний контроль – захист практичного модуля 1: 10 тиждень	2	4	6

Модулі	Компетенції (з використанням матеріалу модуля студент повинен уміти)	Змістові модулі	Розподіл часу		
			Аудиторн ий	самостійн а робота	Загальни й
1	2	3	4	5	6
		Модульний контроль – захист практичного модуля 2: 21 тиждень	2	4	6
		Разом:	21	46	67
		Разом по дисципліні	72	144	216
		Частка навантаження	0,333	0,667	1

1.7. ЗМІСТ ТЕМ ДИСЦИПЛІНИ

ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА

ТЕМА 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПІДПРИЄМНИЦЬКОГО ПРАВА. ДЖЕРЕЛА ПІДПРИЄМНИЦЬКОГО ПРАВА.

1.1. *Поняття, предмет та методи підприємницького права*

Поняття підприємницького права як галузі права. Предмет регулювання підприємницького права. Поняття господарської діяльності, її види (підприємницька та некомерційна). Законодавче визначення господарської діяльності. Методи правового регулювання та його види. Методи підприємницького права: поняття, види (метод автономних рішень, метод власних приписів та метод рекомендацій). Система підприємницького права: загальна та особлива частина. Наука підприємницького права: її предмет та система. Основні правові категорії і поняття підприємницького права.

1.2. *Принципи підприємницького права.*

Принципи підприємницького права та їх значення для регулювання господарської діяльності. Конституційні та галузеві принципи підприємницького права: забезпечення економічної багатоманітності та рівний захист державою усіх суб'єктів господарювання; свобода підприємницької діяльності у межах, визначених законом; вільний рух капіталів, товарів та послуг на території України; обмеження державного регулювання економічних процесів у зв'язку з необхідністю забезпечення соціальної спрямованості економіки, добросовісної конкуренції у підприємстві, екологічного захисту населення, захисту прав споживачів та безпеки суспільства і держави; захист національного товаровиробника; заборона незаконного втручання органів державної влади та органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб у господарські відносини.

1.3. *Поняття, ознаки та види господарських відносин.*

Поняття, ознаки і зміст господарських правовідносин. Критерії класифікації і види правовідносин в сфері господарювання. Речові та зобов'язальні правовідносини. Абсолютні, відносні та абсолютно-відносні конкуренції у підприємстві, екологічного захисту населення, захисту прав споживачів та безпеки суспільства і держави. Захист національного

товаровиробника; заборона незаконного втручання органів державної влади та органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб у господарські відносини.

1.4. Джерела підприємницького права

Поняття джерел підприємницького права, їх класифікація і види. Загальна характеристика спеціальних і комплексних законів, актів міжнародного правового регулювання, підзаконних нормативно-правових актів, актів місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, локальних нормативних актів. Нормативні акти господарського законодавства: поняття та види. Система господарського законодавства.

ТЕМА 2. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДЕРЖАВНОГО ВПЛИВУ НА ГОСПОДАРСЬКУ ДІЯЛЬНІСТЬ.

2.1. Мета, принципи та форми державного впливу на економіку.

Правові, економічні та організаційні засади державного регулювання економіки. Участь держави, органів державної влади, органів місцевого самоврядування в господарській діяльності. Напрями економічної політики держави: структурно-галузева політика, інвестиційна політика, амортизаційна політика, політика інституційних перетворень, цінова політика, антимонопольно-конкурентна політика, бюджетна політика, податкова політика, грошово-кредитна політика, валютна політика, зовнішньоекономічна політика. Форми реалізації державою економічної політики: економічна стратегія, економічна тактика. Безпосередня участь держави в господарських відносинах. Участь в господарському обігу як власник, інвестор та замовник. Прогнозування та планування економічного і соціального розвитку. Основні форми державного планування господарської діяльності: Державна програма економічного та соціального розвитку України, Державний бюджет України, інші державні програми з питань економічного і соціального розвитку.

2.2. Засоби державного регулювання господарської діяльності.

Засоби державного регулювання господарської діяльності: державне замовлення, державне завдання: ліцензування, патентування і квотування; сертифікація та стандартизація; застосування нормативів та лімітів; регулювання цін і тарифів; надання інвестиційних, податкових та інших пільг; надання дотацій, компенсацій, цільових інновацій та субсидій. Податки в механізмі державного регулювання господарської діяльності. Правові форми податкового впливу на господарську діяльність. Поняття, зміст, мета та принципи податкового впливу на господарську діяльність. Види засобів податкового впливу. Відповідальність за податкові правопорушення. Державний контроль та нагляд за господарською діяльністю. Державна підтримка підприємництва. Державна реєстрація суб'єктів господарювання.

ТЕМА 3. СУБ'ЄКТИ ГОСПОДАРЮВАННЯ: ПОНЯТТЯ ТА ВИДИ.

3.1. Поняття та класифікація суб'єктів господарських правовідносин.

Поняття та види суб'єктів господарського права. Поняття і ознаки суб'єкта господарювання. Господарські організації, громадяни України, іноземці та особи без громадянства, які здійснюють господарську діяльність та

zareєстровані відповідно до закону як підприємці; філії, представництва, інші відокремлені підрозділи господарських організацій (структурні одиниці), утворені ними для здійснення господарської діяльності. Критерії класифікації і види суб'єктів господарювання. Колективні і індивідуальні суб'єкти господарювання. Організаційні та договірні суб'єкти господарювання. Суб'єкти приватного та публічного права в господарській діяльності. Суб'єкти основного виробництва та інфраструктури ринку.

3.2. *Порядок утворення та припинення суб'єктів господарювання.*

Поняття і значення способів заснування суб'єктів господарського права. Порядок та етапи створення суб'єкта господарювання. Державна реєстрація: порядок та зміст. Документи, які подаються для державної реєстрації. Підстави та порядок припинення господарської діяльності. Добровільне та примусове припинення діяльності. Ліквідація та реорганізація суб'єктів господарювання. Підстави і порядок проведення ліквідації. Задоволення вимог кредиторів під час ліквідації.

3.3. *Правове становище підприємств.*

Поняття підприємства як організаційної форми господарювання. Види та організаційно-правові форми підприємств. Організаційна структура та управління підприємством. Правове становище державних підприємств. Казенне підприємство. Державне унітарне підприємство. Державне комерційне підприємство. Правове становище комунальних підприємств. Поняття, види та правове становище підприємств колективної власності. Виробничий кооператив. Приватні підприємства. Особисте селянське господарство. Фермерське господарство. Орендне підприємство. Підприємство з іноземними інвестиціями. Іноземне підприємство.

3.4. *Правовий статус господарських товариств.*

Поняття та види господарських товариств. Акціонерні товариства, товариства з обмеженою відповідальністю, товариства з додатковою відповідальністю, повні товариства, командитні товариства. Майно та майнові права у господарському товаристві. Права та обов'язки учасників господарських товариств. Управління господарським товариством.

3.5. *Правове становище об'єднань підприємств.*

Поняття, види та організаційно-правові форми об'єднань підприємств. Функції та компетенція об'єднання підприємств. Управління об'єднанням підприємств. Господарські об'єднання: асоціації, корпорації, консорціуми, концерни, інші об'єднання підприємств, передбачені законом. Асоційовані підприємства. Холдингові компанії.

3.6. *Особливості правового статусу фізичної особи – підприємця та інших суб'єктів господарювання.*

Правовий статус фізичної особи – підприємця. Особливості правового статусу кредитних спілок у сфері господарювання. Особливості правового статусу благодійних та інших неприбуткових організацій у сфері господарювання.

ТЕМА 4. ПРАВОВИЙ РЕЖИМ МАЙНА СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ.

4.1. Правовий режим майна в господарському обігу.

Поняття і зміст прав на майно. Особливості реалізації права власності в господарському обігу. Право власності - основне речове право у сфері господарювання. Право господарського відання. Право оперативного управління. Поняття і види майна. Особливості правового режиму нерухомого майна.

Джерела формування майна суб'єктів господарювання: грошові та матеріальні внески засновників; доходи від реалізації продукції (робіт, послуг); доходи від цінних паперів; капітальні вкладення і дотації з бюджетів; надходження від продажу (здачі в оренду) майнових об'єктів (комплексів), що належать їм, придбання майна інших суб'єктів; кредити банків та інших кредиторів; безоплатні та благодійні внески, пожертвування організацій і громадян; інші джерела, не заборонені законом. Корпоративні права.

Особливості правового режиму державного майна у сфері господарювання. Поняття та правовий режим основних фондів. Поняття та правовий режим оборотних фондів. Поняття та правовий режим нематеріальних активів.

4.2. Правові засади приватизації державного та комунального майна.

Поняття та головні цілі приватизації. Законодавство про приватизацію. Об'єкти приватизації. Суб'єкти приватизації. Передприватизаційна підготовка та приватизаційний процес. Способи приватизації. Договірні відносини приватизації.

4.3. Правовий режим цінних паперів у господарській діяльності.

Поняття та види цінних паперів. Пайові, боргові, іпотечні, похідні, товаророзпорядчі цінні папери. Умови та порядок емісії і розміщення цінних паперів. Приватне та публічне розміщення цінних паперів. Державне регулювання ринку цінних паперів. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку. Професійна діяльність на фондовому ринку: поняття, види та суб'єкти.

ТЕМА 5. ГОСПОДАРСЬКІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ. ГОСПОДАРСЬКИЙ ДОГОВІР.

5.1. Загальні положення про господарські зобов'язання.

Господарські зобов'язання: поняття та види (майново-господарські зобов'язання та організаційно-господарські зобов'язання, соціально-комунальні зобов'язання суб'єктів господарювання, публічні зобов'язання), підстави виникнення господарських зобов'язань: безпосередньо із закону або іншого нормативно-правового акта, що регулює господарську діяльність; з акту управління господарською діяльністю: з господарського договору та інших угод, передбачених законом, а також з угод, не передбачених законом, але таких, які йому не суперечать; внаслідок заподіяння шкоди суб'єкту або суб'єктом господарювання, придбання або збереження майна суб'єктів або суб'єктом господарювання за рахунок іншої особи без достатніх на те підстав: у

результаті створення об'єктів інтелектуальної власності та інших дій суб'єктів, а також внаслідок подій, з якими закон пов'язує настання правових наслідків у сфері господарювання.

5.2. Господарські договори.

Господарські договори: види, зміст, форма та порядок укладення. Істотні умови господарського договору: предмет, ціна та строк дії договору. Особливості укладання попередніх договорів. Особливості укладання господарських договорів на основі вільного волевиявлення сторін, примірних і типових договорів. Особливості укладання господарських договорів за державним замовленням. Особливості укладання господарських договорів на біржах, ярмарках та публічних торгах. Укладання господарських договорів за рішенням суду. Укладання організаційно-господарських договорів.

5.3. Виконання господарських зобов'язань. Припинення господарських зобов'язань.

Загальні правила виконання господарських договорів. Передача (делегування) прав у господарських зобов'язаннях. Місце виконання господарського зобов'язання. Виконання грошових зобов'язань. Забезпечення виконання господарських зобов'язань. Банківська гарантія забезпечення виконання господарських зобов'язань. Загальногосподарські (публічні) гарантії виконання зобов'язань. Страхування підприємницьких ризиків, фінансових ризиків. Перестрахування. Загальні умови припинення господарських зобов'язань. Розірвання господарських зобов'язань або визнання недійсним господарських зобов'язань за рішенням суду.

ТЕМА 6. ПРАВОВІ ЗАСАДИ ЗАХИСТУ ЕКОНОМІЧНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ.

6.1. Правове регулювання захисту економічної конкуренції та захисту від недобросовісної конкуренції.

Законодавство про захист економічної конкуренції. Поняття і форми недобросовісної конкуренції. Обмеження монополізму та сприяння змагальності у сфері господарювання. Поняття і ознаки монопольного становища на ринку. Суб'єкти монопольної діяльності. Природні монополії. Наслідки здійснення монопольної діяльності.

6.2. Види порушень антимонопольно-конкурентного законодавства та відповідальність за їх здійснення.

Правове становище Антимонопольного комітету України. Контроль за економічною концентрацією, антиконкурентними діями суб'єктів господарювання.

Види порушень законодавства про захист економічної конкуренції. Відповідальність за здійснення монопольної діяльності. Відповідальність суб'єктів господарювання за порушення антимонопольно-конкурентного законодавства. Розгляд справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

ТЕМА 7. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ У ГОСПОДАРСЬКО-ПРАВОВИХ ВІДНОСИНАХ

7.1. *Відповідальність за правопорушення у сфері господарювання.*

Поняття відповідальності і санкції в господарських правовідносинах. Ознаки та принципи господарсько-правової відповідальності. Підстави господарсько-правової відповідальності. Межі господарсько-правової відповідальності. Зменшення розміру та звільнення від відповідальності. Досудовий порядок реалізації господарсько-правової відповідальності.

7.2. *Форми та види господарсько-правової відповідальності.*

Види господарсько-правових санкцій. Форми господарсько-правової відповідальності. Відшкодування збитків у сфері господарювання. Штрафні санкції (неустойка, штраф, пеня). Оперативно-господарські санкції. Адміністративно-господарські санкції. Види господарсько-правової (часткова, солідарна, регресна та субсидіарна; повна, обмежена та підвищена).

ТЕМА 8. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ БАНКРУТСТВА.

8.1. *Поняття, підстави та суб'єкти банкрутства.*

Поняття банкрутства. Заходи щодо запобігання банкрутству суб'єктів підприємництва. Досудова санація. Організаційно-правові питання запобігання банкрутству. Підстави для застосування банкрутства. Порядок порушення справи про банкрутство. Учасники провадження у справі про банкрутство. Проведення у справах про банкрутство.

8.2. *Судові процедури, які застосовуються щодо неплатоспроможного боржника.*

Розпорядження майном боржника; мирова угода; санація (відновлення платоспроможності) боржника; ліквідація банкрута. Черговість задоволення вимог кредиторів під час ліквідаційної процедури у справі про банкрутство.

ТЕМА 9. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ОРЕНДИ ТА ЛІЗИНГУ У СФЕРІ ГОСПОДАРЮВАННЯ.

9.1. *Правові засади здійснення орендних операцій у сфері господарювання.*

Поняття договору оренди. Об'єкти оренди. Сторони в договорі оренди. Порядок укладання договору оренди. Умови договору оренди. Припинення договору оренди.

9.2. *Правове регулювання лізингових операцій в Україні.*

Поняття, види, форми лізингу. Об'єкти лізингу. Суб'єкти лізингових операцій. Оперативний лізинг. Фінансовий лізинг. Зворотний лізинг. Договір лізингу: умови, права та обов'язки сторін, порядок укладання, виконання та припинення. Оподаткування лізингових операцій.

ТЕМА 10. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ТА ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.

10.1. *Правове забезпечення інвестиційної діяльності.*

Поняття інвестицій та інвестиційної діяльності. Суб'єкти інвестиційних правовідносин. Об'єкти інвестування. Державне регулювання інвестиційної діяльності. Управління державними інвестиціями. Регулювання умов інвестиційної діяльності. Правові форми реалізації інвестиційної діяльності. Корпоративне інвестування. Договірне інвестування. Інвестиційні договори.

10.2. Особливості правового регулювання інноваційної діяльності.

Поняття та види інноваційної діяльності. Законодавство у сфері інноваційної діяльності. Форми інвестування інноваційної діяльності. Напрями інноваційної діяльності. Договір на створення і передачу науково-технічної продукції. Інновації. Інноваційний продукт. Інноваційне підприємство. Інноваційні структури. Порядок створення інноваційної структури.

ТЕМА 11. ПРАВОВИЙ РЕЖИМ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ.

11.1. Правове регулювання іноземного інвестування.

Поняття іноземних інвестицій. Форми іноземних інвестицій (участь у господарських організаціях, що створюються разом з вітчизняними юридичними особами чи громадянами, або придбання частки в діючих господарських організаціях; створення іноземних підприємств на території України, філій або інших структурних підрозділів іноземних юридичних осіб або придбання у власність діючих підприємств; придбання безпосередньо нерухомого або рухомого майна, що не заборонено законами України, або придбання акцій чи інших цінних паперів; придбання самостійно або за участі громадян чи вітчизняних юридичних осіб прав користування землею та використання природних ресурсів на території України; господарська діяльність на основі угод про розподіл продукції; придбання інших майнових прав; інші форми, не заборонені законом). Види іноземних інвестицій. Державна реєстрація іноземних інвестицій.

11.2. Державні гарантії здійснення іноземних інвестицій в Україні.

Особливості правового регулювання іноземних інвестицій, що здійснюються за окремими договорами (контрактами): концесійні договори, договори (контракти) про спільну інвестиційну діяльність тощо. Гарантії та компенсації іноземним інвесторам.

ТЕМА 12. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ГОСПОДАРСЬКО-ТОРГОВЕЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.

12.1. Правові засади здійснення господарсько-торгівельної діяльності.

Правове регулювання матеріально-технічного постачання та збуту. Правове регулювання контрактації сільськогосподарської продукції. Правове регулювання енергопостачання.

12.2. Правове регулювання біржової торгівлі.

Поняття та юридичні ознаки біржі. Функції, права та обов'язки товарної біржі. Види біржових угод. Правила біржової торгівлі. Правовий статус фондової біржі.

12.3. Правове регулювання інших видів господарсько-торгівельної діяльності.

Правове регулювання товарообмінних (бартерних) операцій. Правове регулювання зберігання у товарному складі.

ТЕМА 13. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ КАПІТАЛЬНОГО БУДІВНИЦТВА.

13.1. Поняття капітального будівництва та джерела його фінансування.

Поняття капітального будівництва. Розширення діючих підприємств. Реконструкція діючих підприємств. Технічне переоснащення діючих підприємств. Джерела фінансування капітального будівництва. Державні капітальні вкладення.

13.2. Правове регулювання підрядних відносин у капітальному будівництві.

Договір підяду на капітальне будівництво. Сторони, зміст, умови договору підяду на капітальне будівництво. Умови укладання та виконання договорів підяду в капітальному будівництві. Договір на проведення проектних і досліджувальних робіт. Строки позовної давності у відносинах капітального будівництва.

ТЕМА 14. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ КРЕДИТНИХ ТА РОЗРАХУНКОВИХ ВІДНОСИН.

14.1. Правова регламентація кредитних відносин.

Поняття та види кредиту. Кредитні правовідносини. Форми кредиту. Банківський кредит. Комерційний кредит. Лізинговий кредит. Іпотечний кредит. Бланковий кредит. Консорціумний кредит. Кредитні операції. Принципи банківського кредитування. Кредитний договір: сторони, умови, зміст, порядок укладання, відповідальність сторін. Порядок отримання кредитів суб'єктами господарювання в банках України. Порядок отримання резидентами кредитів, позик в іноземній валюті від нерезидентів і надання резидентами позик в іноземній валюті нерезидентам.

14.2. Правове забезпечення розрахункових відносин.

Порядок відкриття рахунків у банках України. Вкладні, поточні і кореспондентські рахунки у банках. Договір банківського рахунка. Форми розрахунків у господарському обороті. Правове регулювання розрахункових відносин у господарському обігу України. Платіжні інструменти. Банківський переказ. Платіжне доручення. Платіжні вимоги-доручення. Розрахункові чеки. Види акредитивів. Види інкасо. Види векселів. Авалування векселя. Акцептування векселя. Порядок опротестування векселя. Порядок здійснення безготівкових розрахунків у господарському обороті. Правила здійснення розрахунків готівкою. Відповідальність за правопорушення у розрахункових відносинах.

ТЕМА 15. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.

15.1. Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Поняття зовнішньоекономічної діяльності. Принципи зовнішньоекономічної діяльності (принцип суверенітету народу України у здійсненні зовнішньоекономічної діяльності, принцип свободи зовнішньоекономічного підприємництва, принцип юридичної рівності і недискримінації, принцип верховенства закону, принцип захисту інтересів суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, принцип еквівалентності обміну, неприпустимості демпінгу при ввезенні та вивезенні товарів). Законодавство про зовнішньоекономічну діяльність.

Суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності (фізичні особи - громадяни України, іноземні громадяни та особи без громадянства, які мають цивільну правоздатність і дієздатність згідно з законами України і постійно проживають на території України; юридичні особи, зареєстровані як такі в Україні і які мають постійне місцезнаходження на території України (підприємства, організації та об'єднання всіх видів, включаючи акціонерні та інші види господарських товариств, асоціації, спілки, концерни, консорціуми, торговельні дома, посередницькі та консультаційні фірми, кооперативи, кредитно-фінансові установи, міжнародні об'єднання, організації та інші), в тому числі юридичні особи, майно та/або капітал яких є повністю у власності іноземних суб'єктів господарської діяльності; об'єднання фізичних, юридичних, фізичних і юридичних осіб, які не є юридичними особами згідно з законами України, але які мають постійне місцезнаходження на території України і яким цивільно-правовими законами України не заборонено здійснювати господарську діяльність; іноземних суб'єктів господарської діяльності, які не є юридичними особами згідно з законами України (філії, відділення тощо). але мають постійне місцезнаходження на території України; спільні підприємства за участю суб'єктів господарської діяльності України та іноземних суб'єктів господарської діяльності, зареєстровані як такі в Україні і які мають постійне місцезнаходження на території України; інші суб'єкти господарської діяльності, передбачені законами України).

Види зовнішньоекономічної діяльності (експорт та імпорт товарів, капіталів та робочої сили; надання суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності України послуг іноземним суб'єктам господарської діяльності, наукова, науково-технічна, науково-виробнича, виробнича, навчальна та інша кооперація з іноземними суб'єктами господарської діяльності; навчання та підготовка спеціалістів на комерційній основі; міжнародні фінансові операції та операції з цінними паперами у випадках, передбачених законами України; кредитні та розрахункові операції між суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності та іноземними суб'єктами господарської діяльності тощо).

15.2. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Засоби державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Ліцензування і квотування зовнішньоекономічних операцій. Принципи оподаткування при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності (встановлення рівня оподаткування виходячи з необхідності досягнення та підтримання самоокупності суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності та забезпечення бездефіцитності платіжного балансу України: гарантування стабільності видів і

розміру податків, встановлення податків і зборів (обов'язкових платежів), а також статусу іноземних валют на території України виключно законом; рівності суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності при встановленні ставок податків; заохочення експорту продукції вітчизняного виробництва). Валютні рахунки суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності: суб'єкти, порядок відкриття.

1.8. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Мета виконання індивідуального завдання полягає у поглибленому самостійному вивченню підприємницького права, чинного господарського законодавства. Виконання студентом індивідуального завдання передбачає самостійне опрацювання ним фахової господарсько-правової та нормативної літератури, загальної та конкретної судової практики за визначеним викладачем варіантом з переліку, що наводиться нижче.

Індивідуальне завдання включає завдання різної складності для оцінювання рівня засвоєння студентами теоретичних знань та нормативного матеріалу з навчальної дисципліни «Підприємницьке право».

Навчальним планом передбачено самостійне виконання студентами денної форми навчання трьох індивідуальних завдань протягом 7 і 8 семестрів: **реферат – 7 семестр; практичний модуль 1, практичний модуль 2 – 8 семестр.**

Варіант кожного індивідуального завдання визначається викладачем окремо для кожного студента з нижченаведеного переліку.

Варіанти рефератів:

1. Правовий статус гірничого підприємства.
2. Види гірничих підприємств.
3. Правовий статус гірничодобувного підприємства.
4. Правове забезпечення діяльності гірничих підприємств.
5. Припинення гірничих підприємств
6. Ліквідація гірничого підприємства
7. Реорганізація гірничого підприємства
8. Умови здійснення підприємством гірничодобувної діяльності
9. Управління гірничим підприємством
10. Створення гірничого підприємства
11. Отримання дозволів підприємством на здійснення гірничодобувної діяльності
12. Види переробних підприємств, пов'язаних з гірничодобувною діяльністю
13. Правовий статус переробних підприємств, пов'язаних з гірничодобувною діяльністю
14. Відповідальність гірничодобувного підприємства
15. Відповідальність переробних підприємств, пов'язаних з гірничодобувною діяльністю

- 16.Правила здійснення гірничодобувної діяльності
- 17.Господарські договори, що обслуговують діяльність гірничодобувного та пов'язаних з ним переробних підприємств
- 18.Органи управління гірничодобувного підприємства
- 19.Державні органи, що контролюють діяльність гірничодобувних та пов'язаних з ними переробних підприємств
- 20.Порядок та умови отримання дозволів підприємством на здійснення гірничодобувної діяльності

Виконання реферату необхідно розпочинати з вивчення відповідних розділів підручників, навчальних посібників тощо, що наведені у переліку рекомендованої літератури, а також додаткової літератури, практичних матеріалів, які студент повинен знайти і опрацювати самостійно. В ході виконання реферату студенту необхідно уважно вивчити чинні нормативно-правові акти, теоретичні та науково-практичні розробки, матеріали загальної та конкретної судової практики. При цьому рекомендується використовувати не лише навчальні посібники і підручники з господарського процесу, а й матеріали періодичних видань, роз'яснення Вищого господарського суду України, Верховного Суду України, документи практики розгляду та вирішення господарських спорів.

Робота повинна бути написана студентом самостійно, забороняється переписувати підручники, нормативні акти тощо. Цитування робіт окремих авторів необхідно наводити з посиланням на джерела їх опублікування, який наводиться в кінці роботи у списку використаної літератури.

При написанні роботи студент повинен поряд з теоретичним висвітленням аспектів теми, дати її аналіз на прикладі конкретних матеріалів судової практики.

Реферат виконується листах формату А4, обсяг не менше ніж 15 сторінок печатного тексту, обов'язково наявність списку використаної літератури (не менш ніж 25 джерел).

У тих випадках, коли реферат повертається студенту для виправлення помилок, нова робота повинна представлятись для перевірки разом з поверненою.

Практичний модуль 1, 2 включає належне виконання таких завдань:

1. План-схема або порівняльна таблиця (1-2 стор.) з відповідними поясненнями (1-4 стор.).
2. Правове забезпечення досліджуваних господарських відносин (перелік законів та підзаконних нормативно-правових актів) – 2-3 стор.
3. Статистичні дані про окремі аспекти сфери досліджуваних відносин – 1-2 стор.
4. Наукові дослідження досліджуваної сфери відносин (перелік наукових статей у фахових виданнях з юридичних наук за останні 5 років (не менше ніж 10), монографій, авторефератів кандидатських й докторських дисертацій) – 2-3 стор.

5. Судова практика у сфері досліджуваних відносин з окремих чи загальних питань досліджуваної сфери відносин – (перелік правових актів ВГСУ, ВСУ, роздруковані судові рішення місцевих, апеляційних господарських судів чи ВГСУ у конкретних господарських спорах з Єдиного державного реєстру судових рішень) – 3-10 стор.

Виконання практичного модулю необхідно розпочинати з вивчення відповідних розділів підручників, навчальних посібників тощо, а також додаткової літератури, практичних матеріалів, які студент повинен знайти і опрацювати самостійно. В ході виконання практичних завдань студенту необхідно уважно вивчити чинні нормативно-правові акти, теоретичні та науково-практичні розробки, матеріали судової практики. При цьому рекомендується використовувати не лише навчальні посібники і підручники з господарського права, а й матеріали періодичних фахових видань з юридичних наук, роз'яснення Вищого господарського суду України, Верховного Суду України, документи судової практики розгляду та вирішення господарських спорів.

Практичні завдання виконуються студентом самостійно на листах формату А4.

Варіанти практичного модуля 1

1. Порядок процедури розпорядження майном боржника у справі про банкрутство – у вигляді план-схеми з відповідними поясненнями.
2. Порядок банкрутства фізичної особи-підприємця - у вигляді план-схеми з відповідними поясненнями.
3. Порядок процедури санації боржника у справі про банкрутство - у вигляді план-схеми з відповідними поясненнями.
4. Порядок ліквідаційної процедури у справі про банкрутство - у вигляді план-схеми з відповідними поясненнями.
5. Порядок і умови укладення мирової угоди у справі про банкрутство - у вигляді план-схеми з відповідними поясненнями.
6. Порядок випуску облігацій підприємств - у вигляді план-схеми з відповідними поясненнями.
7. Порядок приватного розміщення цінних паперів - у вигляді план-схеми з відповідними поясненнями.
8. Порядок публічного розміщення цінних паперів - у вигляді план-схеми з відповідними поясненнями.
9. Порядок додаткової емісії акцій акціонерним товариством - у вигляді план-схеми з відповідними поясненнями.
10. Види акцій: порівняльна характеристика – у вигляді порівняльної таблиці/схеми з відповідними поясненнями.
11. Види професійної діяльності на ринку цінних паперів: порівняльна характеристика – у вигляді порівняльної таблиці/схеми з відповідними поясненнями.
12. Порядок укладання договору оренди державного майна - у вигляді план-схеми з відповідними поясненнями.

13. Порядок здійснення лізингової операції - у вигляді план-схеми з відповідними поясненнями.
14. Види правопорушень антимонопольно-конкурентного законодавства – у вигляді порівняльної таблиці/схеми з відповідними поясненнями.
15. Види санкцій, що застосовуються антимонопольними органами до порушників конкурентного законодавства – у вигляді порівняльної таблиці/схеми з відповідними поясненнями.
16. Підстави і порядок розгляду справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції - у вигляді план-схеми з відповідними поясненнями.
17. Державний контроль за додержанням дисципліни цін та відповідальність за її порушення - у вигляді план-схеми з відповідними поясненнями.
18. Конкурентні способи укладання господарських договорів – у вигляді порівняльної таблиці/схеми з відповідними поясненнями.
19. Порядок продажу об'єктів приватизації на аукціоні, за конкурсом, на фондових біржах - у вигляді план-схеми з відповідними поясненнями.
20. Порядок продажу акцій та часток (паїв), що належать державі в майні господарських товариств - у вигляді план-схеми з відповідними поясненнями.
21. Особливості укладання господарських договорів в електронній формі - у вигляді план-схеми з відповідними поясненнями.

Варіанти практичного модуля 2

1. Порядок і умови інвестування резидентами за межі України майнових цінностей - у вигляді план-схеми з відповідними поясненнями.
2. Порядок і умови інвестування резидентами за межі України валютних цінностей - у вигляді план-схеми з відповідними поясненнями.
3. Відповідальність суб'єктів господарювання за порушення законодавства про зовнішньоекономічну діяльність: порівняльна характеристика – у вигляді порівняльної таблиці/схеми з відповідними поясненнями.
4. Порядок укладення угоди про розподіл продукції - у вигляді план-схеми з відповідними поясненнями.
5. Порядок укладення концесійного договору - у вигляді план-схеми з відповідними поясненнями.
6. Порядок акредитивної форми розрахунків - у вигляді план-схеми з відповідними поясненнями.
7. Порядок інкасової форми розрахунків - у вигляді план-схеми з відповідними поясненнями.
8. Порядок іпотечного кредитування - у вигляді план-схеми з відповідними поясненнями.
9. Порядок здійснення факторингових операцій - у вигляді план-схеми з відповідними поясненнями.
10. Види відповідальності виробника (продавця, виконавця) за порушення прав споживачів: порівняльна характеристика – у вигляді порівняльної таблиці/схеми з відповідними поясненнями.

11. Види інвестиційних договорів: порівняльна характеристика – у вигляді порівняльної таблиці/схеми з відповідними поясненнями.
12. Види зовнішньоекономічних договорів: порівняльна характеристика – у вигляді порівняльної таблиці/схеми з відповідними поясненнями.
13. Види розрахунків за зовнішньоекономічними договорами: порівняльна характеристика – у вигляді порівняльної таблиці/схеми з відповідними поясненнями.
14. Порядок здійснення товарообмінних (бартерних) операцій у галузі зовнішньоекономічної діяльності - у вигляді план-схеми з відповідними поясненнями.
15. Порядок відкриття рахунків суб'єкта господарювання – юридичної особи у банках України - у вигляді план-схеми з відповідними поясненнями.
16. Порядок відкриття рахунків суб'єкта господарювання – фізичної особи-підприємця у банках України - у вигляді план-схеми з відповідними поясненнями.
17. Види безготівкових розрахунків у господарському обороті України: порівняльна характеристика – у вигляді порівняльної таблиці/схеми з відповідними поясненнями.
18. Порядок використання векселів для розрахунків між суб'єктами господарювання - у вигляді план-схеми з відповідними поясненнями.
19. Порядок отримання резидентами кредитів в іноземній валюті від нерезидентів - у вигляді план-схеми з відповідними поясненнями.
20. Порядок та умови надання резидентами позик в іноземній валюті нерезидентам - у вигляді план-схеми з відповідними поясненнями.
21. Порядок, правила видачі та обігу переказних векселів – у вигляді план-схеми з відповідними поясненнями.

1.9. ФОРМА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Підсумковий контроль з навчальної дисципліни «Підприємницьке право» проводиться з метою оцінки результатів навчання.

Семестровий контроль проводиться в обсязі навчального матеріалу, визначеного навчальною програмою на IV курсі 7 і 8 семестрів.

Нормативна форма підсумкового контролю – усний іспит.

Модульний контроль здійснюється через оцінювання рівня сформованості компетенції, що визначені у даному стандарті.

Підсумковий контроль здійснюється за участю студента на підставі отриманого екзаменаційного білета та результатів усіх модульних контролів через визначення середньозваженого балу результатів усіх модульних контролів.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	відмінно	зараховано
82 – 89	Добре	
74 – 81		
64 – 73	Задовільно	
60 – 63		
35 – 59	незадовільно з можливістю повторного складання	незараховано з можливістю повторного складання
0 - 34	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	незараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

1.10. ВИМОГИ ДО НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

1. Закон України «Про вищу освіту» від 17.01.2002 р. № 2984-III.
2. Указ Президента України «Про Національну програму правової освіти населення» від 18 жовтня 2001 р. № 992/2001.
3. Постанова Кабінету Міністрів України «Про перелік напрямів, за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах за освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавра» від 13 грудня 2006 р. № 1719.
4. Національний класифікатор України «Класифікатор професій» ДК 003:2010 станом на 1 вересня 2012 року (із змінами, затвердженими наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 16 серпня 2012 року № 923).
5. Національний класифікатор України «Класифікація видів економічної діяльності» ДК 009:2010 (чинний від 01.01.2012 р.).

1.11. ВИМОГИ ДО ЗАСОБІВ ДІАГНОСТИКИ

Засоби діагностики рівня сформованості компетенцій лекційних модулів мають бути подані у вигляді теоретичних питань та/або закритих тестів чи ситуаційних вправ.

Оцінювання рівня засвоєння навчального матеріалу здійснюється через коефіцієнт засвоєння:

$$K_3 = N/P,$$

де N - правильно виконані істотні операції рішення (відповіді),
 P – загальна кількість визначених істотних операцій.

Критерії визначення оцінок:

“відмінно” -	$K_3 > 0,9$;
“добре” -	$K_3 = 0,8...0,9$;
“задовільно” -	$K_3 = 0,7...0,8$;
“незадовільно” -	$K_3 < 0,7$.

При остаточній оцінці результатів виконання завдання необхідно враховувати здатність студента:

- диференціювати, інтегрувати та уніфікувати знання;
- застосовувати правила, методи, принципи, аналогії, закони у конкретних ситуаціях;
- коментувати положення нормативно-правових актів, інтерпретувати дії та події;
- аналізувати і оцінювати факти, діяння та прогнозувати очікувані наслідки і результати від прийнятих рішень;
- викладати матеріал на папері логічно, послідовно, з дотриманням вимог чинного законодавства і стандартів.

1.12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Вінник О.М. Господарське право: курс лекцій / О.М. Вінник. – К.: Атіка, 2004. – 624с.
2. Господарське право України: Підруч. для студ. вищ. навч. закл. / М.К. Галянич, СМ. Грудницька, О.М. Міхатуліна та ін.. - К.: МАУП, 2005.-424 с.
3. Господарське право України: Підручник для студентів юридичних спеціальностей вищих закладів освіти / В.М. Гайворонський, В.П. Жушман, Н.В. Погорецька та ін.; За ред.. В.М. Гайворонського та В.П. Жушмана. - Х.: Право, 2005 - 384 с.
4. Господарське право: Навч. посібник у схемах і таблицях / За ред. Шелухіна М.Л. - К.: Центр навчальної літератури, 2006 - 616 с.
5. Господарське право: практикум / В.С. Щербина, Г.В. Пронська, О.М. Вінник та ін.; за заг. ред. В.С. Щербини. – 2-е вид., перероб. і доп. - К.: Юрінком Інтер, 2003. – 416 с.
6. Науково-практичний коментар Господарського кодексу України / за заг. ред. Г.Л. Знаменського, В.С. Щербини. – 2-е вид., перероб. і доп. - К.: Юрінком Інтер, 2008. – 720 с.
7. Хозяйственное право Украины: учебник / под. ред. А.С. Васильева, О.П. Подцерковного. – 3-е изд., перераб. и доп. – Х.: Одиссей, 2008. – 688 с.

8. Хозяйственное право: учебник / В.К. Макутов, Г.Л. Знаменский, В.В. Хахулин и др.; под ред. В.К. Макутова. – К.: Юринком Интер, 2002. – 912 с.
9. Щербина В.С. Господарське право України: підручник / В.С. Щербина. – 6-е вид. перероб. і доп. – К.: Юринком Интер, 2013. – 640 с.
10. Щербина В.С. Суб'єкти господарського права: моногр. / В.С. Щербина. – К.: Юринком Интер, 2008. – 264 с.

1.13. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ЯКІСТЬ ВИКЛАДАННЯ ТА ІНФОРМАЦІЙНО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Відповідальність за якість викладання та інформаційно-методичного забезпечення несе завідувач кафедри.

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД “НАЦІОНАЛЬНИЙ
ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ДНІПРОВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА ”»**

(повне найменування вищого навчального закладу)

Кафедра цивільного, господарського та екологічного права

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Завідувач кафедри

“ _____ ” _____ 2020 року

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА З ДИСЦИПЛІНИ

«Підприємницьке право»

*освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів
напряму 6.030401 Правознавство*

**Дніпро
ДВНЗ «“НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ДНІПРОВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА ” »
2020**

Робоча навчальна програма нормативної дисципліни «Підприємницьке право» для підготовки бакалаврів спеціальності 6.030401 Правознавство.

Розробник: С.Л. Ковтун, старший викладач кафедри ЦГЕП

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри цивільного, господарського та екологічного права

Протокол від “ ____ ” _____ 2020 року № ____

Завідувач кафедри

(підпис) _____ (прізвище та ініціали)

© _____, 2020 рік

2.1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Україна, прагнучи відповідати статусу правової демократичної держави та маючи на меті запровадити належне правове регулювання всіх видів господарської діяльності, а саме: зовнішню торгівлю, внутрішню торгівлю, зовнішньоекономічну діяльність, виробництво різних видів продукції й товарів, економічне й науково-технічне співробітництво, інноваційну діяльність, спеціалізацію та кооперацію в галузі виробництва та сільського господарства, економічні зв'язки в галузі будівництва, транспорту, страхових, розрахункових, кредитних та інших банківських операцій, надання різноманітних послуг, прийняла ряд законів, що регулюють зазначені та інші види господарської діяльності. Крім того, виникнення після набуття Україною незалежності нових видів господарської діяльності зумовило появу зовсім нових видів договорів, що супроводжують господарську діяльність. Так, з'явилися договір фінансового лізингу, оперативного лізингу, міжнародного лізингу, факторингу, франчайзингу, агентський договір, біржовий контракт, концесійний договір, ліцензійний договір тощо. З метою належного правового забезпечення різноманітних господарських відносин, договірних та внедоговірних господарських зобов'язань Верховною Радою України 16 січня 2003 року було прийнято Господарський кодекс України, який набув чинності 1 січня 2004 року.

В Україні в сучасних умовах підприємницьке право перебуває під впливом низки чинників економічного, політичного і юридичного характеру.

Кожний з цих чинників і всі вони у сукупності обумовлюють подальше удосконалення правового забезпечення господарських відносин, що відповідатиме соціально-ринковим і демократичним вимогам сучасного розвитку українського суспільства. В умовах відкритого громадянського суспільства та інтеграції України до міжнародних економічних відносин актуальним залишається питання про запозичення позитивного європейського досвіду та адаптацію національного господарського законодавства до міжнародних стандартів. Зумовлене переходом України до ринкових відносин господарське законодавство постійно оновлюється, що обумовлює необхідність підготовки висококваліфікованих фахівців у галузі права, здатних на практиці застосовувати отримані знання й навички з метою захисту прав та інтересів всіх учасників господарських відносин.

З метою опанування теоретичних положень про комерційну та некомерційну господарську діяльність, її види, правове становище суб'єктів господарювання, правового положення господарських товариств, особливостей правового регулювання господарсько-торгівельної діяльності, інноваційної діяльності, комерційного посередництва у сфері господарювання, зовнішньоекономічної діяльності, банківської діяльності тощо, у вузах України для студентів юридичних спеціальностей викладається навчальна дисципліна «Підприємницьке право».

Навчально-методичне забезпечення навчальної дисципліни «Підприємницьке право» має за мету надати допомогу студентам денної та

заочної форм навчання у їх роботі над вивченням зазначеної дисципліни. Зміст навчального дисципліни «Підприємницьке право» складається із знань про господарську діяльність, правосуб'єктність господарюючих суб'єктів, джерела господарського права, про правовий режим майна в господарському обігу, про особливості регулювання певних видів господарської діяльності.

Мета вивчення навчального дисципліни «Підприємницьке право» полягає у засвоєнні студентами обсягу знань, що формують юридичне мислення; набутті навичок щодо застосування теоретичних правових знань у практичних ситуаціях, а також навичок самостійної роботи, необхідних для подальшого поглиблення й своєчасного оновлення професійних юридичних знань, формування правосвідомості і правової культури у майбутніх працівників ділової еліти.

Завдання дисципліни: сприяти одержанню студентами основоположних знань з дисципліни «Підприємницьке право»; забезпечити правову підготовку, спрямовану на формування інтелектуального потенціалу висококваліфікованих працівників, що володіють основами теоретичних знань в галузі господарського права, необхідних для їх майбутньої професійної діяльності.

Вимоги до знань та умінь студентів. Опанувавши навчальну дисципліну «Підприємницьке право» *студент повинен знати:*

- поняття господарського права як галузі права України та його місце в системі права України;
- предмет, метод, систему та принципи господарського права;
- поняття і класифікація джерел господарського права;
- сучасні тенденції державного регулювання господарських відносин;
- сутність правових категорій господарського права;
- зміст правових інститутів господарського права й об'єктивні закономірності їх розвитку;
- знати та вміти аналізувати норми господарського законодавства, їх вплив на стратегічне планування й прогнозування соціально-економічного розвитку держави й регіонів;
- правове регулювання господарських зобов'язань, порядок укладання, зміни, припинення й виконання господарських договорів;
- особливості правового становища окремих суб'єктів господарювання;
- форми та види господарсько-правової відповідальності, підстави і порядок її застосування;
- правове регулювання торговельної, лізингової, банківської, страхової, зовнішньоекономічної діяльності;
- правовий режим здійснення іноземного інвестування;
- правовий режим кредитування та здійснення безготівкових розрахунків у господарському обороті;
- порядок застосування норм господарського законодавства.

Студент повинен уміти:

- орієнтуватися в особливостях правового регулювання господарської діяльності;

- своєчасно визначати проблеми правового регулювання господарсько-договірних відносин і, керуючись нормами діючого законодавства України, вирішувати питання захисту прав та інтересів суб'єктів господарювання;

- тлумачити чинне господарське законодавство та правильно застосовувати його при вирішенні практичних завдань, аргументуючи власну точку зору щодо прийнятого рішення;

- правильно користуватися правовою термінологією, працювати з господарськими договорами, звітністю та іншою документацією, будувати свою діяльність на принципах, що закріплені в діючому господарському законодавстві.

- застосовувати норми господарського права в питаннях, пов'язаних з організацією та здійсненням господарської діяльності, а також у практичних ситуаціях, у роботі з контрагентами, партнерами, державними органами;

- укладати, змінювати та припиняти дію господарських договорів;

- застосовувати отримані знання при прийнятті рішень в конкретних ситуаціях з питань господарського права;

- складати проекти господарських договорів, корпоративних локальних актів та інших документів, що забезпечують організацію й здійснення господарської діяльності;

- вирішувати господарські та пов'язані з ними спори, що можуть виникати під час планування, здійснення, управління господарською діяльністю;

- взаємодіяти з державними органами, що здійснюють контроль та нагляд за дотриманням господарського законодавства.

Навчальна дисципліна «Підприємницьке право» передбачає вивчення студентами системи господарського права України, господарських правовідносин та їх суб'єктів, опанування основних правових інститутів господарського права, спираючись на вже одержані знання з інших правових дисциплін. Більш глибоке опанування матеріалом забезпечить опрацювання законів та інших нормативних актів у сфері господарювання, а також навчальних посібників, підручників та наукових джерел, що пропонуються у списку рекомендованої літератури.

2.2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовні модулі 1, 3. Лекції

7 семестр

Тема 1. Теоретичні основи господарського права. Джерела господарського права.

Тема 2. Правове регулювання державного впливу на господарську діяльність.

Тема 3. Суб'єкти господарювання: поняття та види.

Тема 4. Правовий режим майна суб'єктів господарювання.

Тема 5. Господарські зобов'язання. Господарський договір.

Тема 6. Правові засади захисту економічної конкуренції.

8 семестр

Тема 7. Відповідальність у господарсько-правових відносинах.

Тема 8. Правове регулювання банкрутства.

Тема 9. Правове регулювання оренди та лізингу у сфері господарювання.

Тема 10. Правове регулювання інвестиційної та інноваційної діяльності.

Тема 11. Правовий режим іноземних інвестицій.

Тема 12. Правове регулювання господарсько-торгівельної діяльності.

Тема 13. Правове регулювання капітального будівництва.

Тема 14. Правове регулювання кредитних та розрахункових відносин.

Тема 15. Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Змістовні модулі 2, 4. Практичні заняття

7 семестр

Тема 1. Господарська комерційна та некомерційна діяльність.

Тема 2. Правове регулювання державного впливу на господарську діяльність.

Тема 3. Суб'єкти господарювання: поняття та види, порядок утворення та припинення.

Тема 4. Правові засади приватизації державного та комунального майна.

Тема 5. Правовий режим використання цінних паперів у господарській діяльності.

Тема 6. Господарський договір: види, порядок укладання, виконання, припинення. Правове регулювання цін та ціноутворення.

Тема 7. Правові засади захисту економічної конкуренції.

8 семестр

Тема 8. Правове регулювання використання природних ресурсів у сфері господарювання.

Тема 9. Відповідальність у господарсько-правових відносинах. Правове регулювання банкрутства.

Тема 10. Правове регулювання оренди та лізингу у сфері господарювання.

Тема 11. Правове регулювання інвестиційної та інноваційної діяльності.

Тема 12. Правове регулювання господарсько-торгівельної діяльності.

Тема 13. Правове регулювання капітального будівництва.

Тема 14. Правове регулювання кредитних та розрахункових відносин.

Тема 15. Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

2.3. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
1.	Господарська комерційна та некомерційна діяльність.	2
2.	Правове регулювання державного впливу на господарську діяльність.	2
3.	Суб'єкти господарювання: поняття та види, порядок	3

	утворення та припинення.	
4.	Правові засади приватизації державного та комунального майна.	2
5.	Правовий режим використання цінних паперів у господарській діяльності.	2
6.	Господарський договір: види, порядок укладання, виконання, припинення. Правове регулювання цін та ціноутворення.	2
7.	Правові засади захисту економічної конкуренції.	2
8.	Правове регулювання використання природних ресурсів у сфері господарювання.	2
9.	Відповідальність у господарсько-правових відносинах. Правове регулювання банкрутства.	2
10.	Правове регулювання оренди та лізингу у сфері господарювання.	2
11.	Правове регулювання інвестиційної та інноваційної діяльності.	2
12.	Правове регулювання господарсько-торговельної діяльності.	2
13.	Правове регулювання капітального будівництва.	2
14.	Правове регулювання кредитних та розрахункових відносин.	3
15.	Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності.	2

Загальні методичні рекомендації до семінарських та практичних занять

Однією з найважливіших форм навчального процесу є семінарські заняття. Вони проводяться з метою сприяння ефективному засвоєнню студентами курсу господарського права, вироблення у студентів вміння користування спеціальною юридичною літературою, нормативно-правовими актами, навичок аналітичного підходу до прийняття рішень з конкретних юридичних ситуацій, контролю за знаннями студентів.

На семінарські заняття виносяться основні питання тем курсу. В ході підготовки до семінару студент повинен з'ясувати план заняття, прочитати конспект лекцій з теми семінару і відповідні розділи підручника, ознайомитись з рекомендованою літературою, опрацювати нормативно-правовий матеріал. Питання курсу підприємницького права України, які не виносяться на семінарські заняття, вивчаються студентами самостійно.

Готуючись до виступу на семінарі, студентам рекомендується скласти план або тези виступу, якими можна користуватись під час виступу. Дуже важливо під час виступу на семінарі спиратись на теоретичні положення підприємницького права, організації і функціонування суб'єктів господарювання, тобто підприємств, господарських товариств, об'єднань підприємств сільськогосподарських підприємств тощо, на існуючу практику забезпечення прав і свобод громадянина під час здійснення підприємницької

діяльності в Україні, аналіз фактів, що характеризують господарсько-правові відносини в українській державі в цілому, а також в конкретних регіонах, областях, районах, містах, селищах, селах, робити узагальнення, висновки, критично відноситись до положень, які даються в спеціальній літературі.

Обговорення питань на семінарському занятті ведеться у формі вільної дискусії, тому кожен студент повинен уважно слухати доповіді всіх учасників і може виступити з доповненням, або вказати на помилки, які були допущені під час відповіді на поставлене питання іншим студентом.

На семінарське заняття студенти можуть підготувати реферати з тем, які виносяться на самостійне опрацювання, однак стосуються теми, яка виносить ся для вивчення на семінарське заняття.

На практичне заняття передбачено виконання практичного завдання, його обов'язково треба виконати письмово в зошиті з посиланням на конкретну статтю відповідних законів України. Рішення задачі повинно включати таке:

1. визначення теоретичних положень, які стосуються задачі;
2. визначення законодавчих актів, які можна застосувати для вирішення даної задачі;
3. вирішення задачі по суті, а саме обґрунтувати доцільність застосування, обраних студентом, нормативно - правових актів для вирішення поставленої задачі;
4. якщо в задачі поставленні питання, то дати на них відповіді.

Після виступу студента по задачі йому студенти та викладач можуть поставити питання, що стосуються задачі.

Якщо студент не підготувався до семінару або пропустив його, він повинен відпрацювати відповідну тему у викладача, який веде семінарські заняття в групі. За погодженням з викладачем студент може підготувати реферат з пропущеної теми підприємницького права.

Для підготовки до семінарських занять студент може використовувати нормативно-правові акти та юридичну літературу, яка рекомендується до лекційних тем.

2.4. КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Поняття та види господарських об'єднань.
2. Види господарсько-правових санкцій, що застосовуються в договірних відносинах.
3. Види підприємств за формами власності.
4. Види суб'єктів господарського права.
5. Виконання господарських договорів.
6. Відмінність між правом господарського відання та правом оперативного управління.
7. Відновлення платоспроможності: поняття, ознаки.

8. Відшкодування збитків як вид господарсько-правової відповідальності.
9. Господарський договір: поняття та особливі ознаки.
10. Господарські правовідносини.
11. Господарсько-адміністративні штрафи.
12. Господарсько-організаційні санкції. Конфіскація, як вид господарсько-правових санкцій.
13. Господарсько-правові норми: поняття та види.
14. Державна реєстрація підприємств.
15. Засновники, учасники та порядок створення акціонерного товариства.
16. Зміст та форма господарського договору.
17. Класифікація господарсько-правових санкцій.
18. Командитне товариство: поняття та правове становище.
19. Кредитори у справах про банкрутство.
20. Майно і майнові права в господарському товаристві.
21. Монопольне становище на ринку та зловживання ним.
22. Правовий режим майна державних підприємств.
23. Наслідки визнання боржника банкрутом.
24. Підприємство, як суб'єкт господарського права.
25. Поняття, ознаки та підстави господарсько-правової відповідальності.
26. Підстави для застосування банкрутства.
27. Повне товариство: поняття та правове становище.
28. Поняття та види акціонерних товариств. Управління акціонерним товариством.
29. Поняття банкрутства. Суб'єкти банкрутства.
30. Суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності.
31. Поняття господарського законодавства, його ознаки.
32. Поняття і правове забезпечення зовнішньоекономічної діяльності.
33. Поняття та форми іноземних інвестицій.
34. Правове становище підприємства з іноземними інвестиціями.
35. Поняття та види господарських товариств.
36. Поняття та види господарської діяльності.
37. Поняття, предмет та метод господарського права.
38. Порядок зміни та розірвання господарських договорів.
39. Порядок створення підприємств.
40. Порядок укладання господарського договору.
41. Правове становище виробничого кооперативу.
42. Правове становище державних підприємств.
43. Правове становище іноземного підприємства.
44. Правове становище казенного підприємства.
45. Правове становище орендного підприємства.
46. Правове становище спільного підприємства.
47. Правовий режим акцій. Правовий режим дивідендів.
49. Принципи і види підприємницької діяльності.
50. Припинення діяльності підприємств.
51. Проведення у справах про банкрутство.

52. Розгляд справ про порушення антимонопольного законодавства.
53. Санація у справах про банкрутство.
54. Система господарського законодавства.
55. Спільні та відмінні риси приватного акціонерного товариства і товариства з обмеженою відповідальністю.
56. Сплата неустойки, як вид господарсько-правової відповідальності.
57. Суб'єкти господарських правовідносин: поняття та ознаки.
58. Товариство з додатковою відповідальністю. Товариство з обмеженою відповідальністю.
59. Установчі документи підприємств.
60. Фізичні особи - підприємці, як суб'єкти господарського права.
61. Гарантії захисту прав іноземних інвесторів.
62. Правове становище фондової біржі.
63. Черговість задоволення претензій кредиторів.
64. Зовнішньоекономічні контракти: поняття, основні ознаки.
65. Відповідальність за порушення антимонопольного законодавства.

2.5. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Мета виконання індивідуального завдання полягає у поглибленому самостійному вивченню підприємницького права, чинного господарського законодавства. Виконання студентом індивідуального завдання передбачає самостійне опрацювання ним фахової господарсько-правової та нормативної літератури, загальної та конкретної судової практики за визначеним викладачем варіантом з переліку, що наводиться нижче.

Індивідуальне завдання включає завдання різної складності для оцінювання рівня засвоєння студентами теоретичних знань та нормативного матеріалу з навчальної дисципліни «Підприємницьке право».

Навчальним планом передбачено самостійне виконання студентами денної форми навчання трьох індивідуальних завдань протягом 7 і 8 семестрів: **реферат – 7 семестр; практичний модуль 1, практичний модуль 2 – 8 семестр.**

Варіант кожного індивідуального завдання визначається викладачем окремо для кожного студента з нижченаведеного переліку.

Варіанти рефератів:

21. Правовий статус гірничого підприємства.
22. Види гірничих підприємств.
23. Правовий статус гірничодобувного підприємства.
24. Правове забезпечення діяльності гірничих підприємств.
25. Припинення гірничих підприємств
26. Ліквідація гірничого підприємства
27. Реорганізація гірничого підприємства
28. Умови здійснення підприємством гірничодобувної діяльності
29. Управління гірничим підприємством

30. Створення гірничого підприємства
31. Отримання дозволів підприємством на здійснення гірничодобувної діяльності
32. Види переробних підприємств, пов'язаних з гірничодобувною діяльністю
33. Правовий статус переробних підприємств, пов'язаних з гірничодобувною діяльністю
34. Відповідальність гірничодобувного підприємства
35. Відповідальність переробних підприємств, пов'язаних з гірничодобувною діяльністю
36. Правила здійснення гірничодобувної діяльності
37. Господарські договори, що обслуговують діяльність гірничодобувного та пов'язаних з ним переробних підприємств
38. Органи управління гірничодобувного підприємства
39. Державні органи, що контролюють діяльність гірничодобувних та пов'язаних з ними переробних підприємств
40. Порядок та умови отримання дозволів підприємством на здійснення гірничодобувної діяльності

Виконання реферату необхідно розпочинати з вивчення відповідних розділів підручників, навчальних посібників тощо, що наведені у переліку рекомендованої літератури, а також додаткової літератури, практичних матеріалів, які студент повинен знайти і опрацювати самостійно. В ході виконання реферату студенту необхідно уважно вивчити чинні нормативно-правові акти, теоретичні та науково-практичні розробки, матеріали загальної та конкретної судової практики. При цьому рекомендується використовувати не лише навчальні посібники і підручники з господарського процесу, а й матеріали періодичних видань, роз'яснення Вищого господарського суду України, Верховного Суду України, документи практики розгляду та вирішення господарських спорів.

Робота повинна бути написана студентом самостійно, забороняється переписувати підручники, нормативні акти тощо. Цитування робіт окремих авторів необхідно наводити з посиланням на джерела їх опублікування, який наводиться в кінці роботи у списку використаної літератури.

При написанні роботи студент повинен поряд з теоретичним висвітленням аспектів теми, дати її аналіз на прикладі конкретних матеріалів судової практики.

Реферат виконується листах формату А4, обсяг не менше ніж 15 сторінок печатного тексту, обов'язково наявність списку використаної літератури (не менш ніж 25 джерел).

У тих випадках, коли реферат повертається студенту для виправлення помилок, нова робота повинна представлятись для перевірки разом з поверненою.

Практичний модуль 1, 2 включає належне виконання таких завдань:

1. План-схема або порівняльна таблиця (1-2 стор.) з відповідними поясненнями (1-4 стор.).

2. Правове забезпечення досліджуваних господарських відносин (перелік законів та підзаконних нормативно-правових актів) – 2-3 стор.

3. Статистичні дані про окремі аспекти сфери досліджуваних відносин – 1-2 стор.

4. Наукові дослідження досліджуваної сфери відносин (перелік наукових статей у фахових виданнях з юридичних наук за останні 5 років (не менше ніж 10), монографій, авторефератів кандидатських й докторських дисертацій) – 2-3 стор.

5. Судова практика у сфері досліджуваних відносин з окремих чи загальних питань досліджуваної сфери відносин – (перелік правових актів ВГСУ, ВСУ, роздруковані судові рішення місцевих, апеляційних господарських судів чи ВГСУ у конкретних господарських спорах з Єдиного державного реєстру судових рішень) – 3-10 стор.

Виконання практичного модулю необхідно розпочинати з вивчення відповідних розділів підручників, навчальних посібників тощо, а також додаткової літератури, практичних матеріалів, які студент повинен знайти і опрацювати самостійно. В ході виконання практичних завдань студенту необхідно уважно вивчити чинні нормативно-правові акти, теоретичні та науково-практичні розробки, матеріали судової практики. При цьому рекомендується використовувати не лише навчальні посібники і підручники з господарського права, а й матеріали періодичних фахових видань з юридичних наук, роз'яснення Вищого господарського суду України, Верховного Суду України, документи судової практики розгляду та вирішення господарських спорів.

Практичні завдання виконуються студентом самостійно на листах формату А4.

Варіанти практичного модуля 1

1. Порядок процедури розпорядження майном боржника у справі про банкрутство – у вигляді план-схеми з відповідними поясненнями.
2. Порядок банкрутства фізичної особи-підприємця - у вигляді план-схеми з відповідними поясненнями.
3. Порядок процедури санації боржника у справі про банкрутство - у вигляді план-схеми з відповідними поясненнями.
4. Порядок ліквідаційної процедури у справі про банкрутство - у вигляді план-схеми з відповідними поясненнями.
5. Порядок і умови укладення мирової угоди у справі про банкрутство - у вигляді план-схеми з відповідними поясненнями.
6. Порядок випуску облігацій підприємств - у вигляді план-схеми з відповідними поясненнями.
7. Порядок приватного розміщення цінних паперів - у вигляді план-схеми з відповідними поясненнями.
8. Порядок публічного розміщення цінних паперів - у вигляді план-схеми з відповідними поясненнями.

9. Порядок додаткової емісії акцій акціонерним товариством - у вигляді план-схеми з відповідними поясненнями.
10. Види акцій: порівняльна характеристика – у вигляді порівняльної таблиці/схеми з відповідними поясненнями.
11. Види професійної діяльності на ринку цінних паперів: порівняльна характеристика – у вигляді порівняльної таблиці/схеми з відповідними поясненнями.
12. Порядок укладання договору оренди державного майна - у вигляді план-схеми з відповідними поясненнями.
13. Порядок здійснення лізингової операції - у вигляді план-схеми з відповідними поясненнями.
14. Види правопорушень антимонопольно-конкурентного законодавства – у вигляді порівняльної таблиці/схеми з відповідними поясненнями.
15. Види санкцій, що застосовуються антимонопольними органами до порушників конкурентного законодавства – у вигляді порівняльної таблиці/схеми з відповідними поясненнями.
16. Підстави і порядок розгляду справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції - у вигляді план-схеми з відповідними поясненнями.
17. Державний контроль за додержанням дисципліни цін та відповідальність за її порушення - у вигляді план-схеми з відповідними поясненнями.
18. Конкурентні способи укладання господарських договорів – у вигляді порівняльної таблиці/схеми з відповідними поясненнями.
19. Порядок продажу об'єктів приватизації на аукціоні, за конкурсом, на фондових біржах - у вигляді план-схеми з відповідними поясненнями.
20. Порядок продажу акцій та часток (паїв), що належать державі в майні господарських товариств - у вигляді план-схеми з відповідними поясненнями.
21. Особливості укладання господарських договорів в електронній формі - у вигляді план-схеми з відповідними поясненнями.

Варіанти практичного модуля 2

1. Порядок і умови інвестування резидентами за межі України майнових цінностей - у вигляді план-схеми з відповідними поясненнями.
2. Порядок і умови інвестування резидентами за межі України валютних цінностей - у вигляді план-схеми з відповідними поясненнями.
3. Відповідальність суб'єктів господарювання за порушення законодавства про зовнішньоекономічну діяльність: порівняльна характеристика – у вигляді порівняльної таблиці/схеми з відповідними поясненнями.
4. Порядок укладення угоди про розподіл продукції - у вигляді план-схеми з відповідними поясненнями.
5. Порядок укладення концесійного договору - у вигляді план-схеми з відповідними поясненнями.
6. Порядок акредитивної форми розрахунків - у вигляді план-схеми з відповідними поясненнями.

7. Порядок інкасової форми розрахунків - у вигляді план-схеми з відповідними поясненнями.
8. Порядок іпотечного кредитування - у вигляді план-схеми з відповідними поясненнями.
9. Порядок здійснення факторингових операцій - у вигляді план-схеми з відповідними поясненнями.
10. Види відповідальності виробника (продавця, виконавця) за порушення прав споживачів: порівняльна характеристика – у вигляді порівняльної таблиці/схеми з відповідними поясненнями.
11. Види інвестиційних договорів: порівняльна характеристика – у вигляді порівняльної таблиці/схеми з відповідними поясненнями.
12. Види зовнішньоекономічних договорів: порівняльна характеристика – у вигляді порівняльної таблиці/схеми з відповідними поясненнями.
13. Види розрахунків за зовнішньоекономічними договорами: порівняльна характеристика – у вигляді порівняльної таблиці/схеми з відповідними поясненнями.
14. Порядок здійснення товарообмінних (бартерних) операцій у галузі зовнішньоекономічної діяльності - у вигляді план-схеми з відповідними поясненнями.
15. Порядок відкриття рахунків суб'єкта господарювання – юридичної особи у банках України - у вигляді план-схеми з відповідними поясненнями.
16. Порядок відкриття рахунків суб'єкта господарювання – фізичної особи-підприємця у банках України - у вигляді план-схеми з відповідними поясненнями.
17. Види безготівкових розрахунків у господарському обороті України: порівняльна характеристика – у вигляді порівняльної таблиці/схеми з відповідними поясненнями.
18. Порядок використання векселів для розрахунків між суб'єктами господарювання - у вигляді план-схеми з відповідними поясненнями.
19. Порядок отримання резидентами кредитів в іноземній валюті від нерезидентів - у вигляді план-схеми з відповідними поясненнями.
20. Порядок та умови надання резидентами позик в іноземній валюті нерезидентам - у вигляді план-схеми з відповідними поясненнями.
21. Порядок, правила видачі та обігу переказних векселів – у вигляді план-схеми з відповідними поясненнями.

2.6. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Найбільш поширеною в дидактиці є класифікація методів навчання за наступними групами: I група - методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності; II група - методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності; III група - методи контролю (самоконтролю, взаємоконтролю), корекції (самокорекції, взаємокорекції) за ефективністю

навчально-пізнавальної діяльності; IV група - бінарні, інтегровані (універсальні) методи.

I підгрупа за джерелом передачі навчальної інформації включає в себе: **словесні методи** - розповідь-пояснення, бесіду, лекцію.

За метою виділяються такі види розповіді: розповідь-вступ, розповідь-повідь, розповідь-висновок. Ефективність зазначеного методу залежить головним чином від уміння викладача розповідати, дохідливості та доступності інформації, від поєднання його з іншими методами навчання.

Бесіда відноситься до найдавніших і найпоширеніших методів дидактичної роботи. Її майстерно використовував ще Сократ. Провідною функцією даного метода є мотиваційно-стимулююча. Бесіда - це діалог між викладачем та студентом, який дає можливість за допомогою цілеспрямованих і вміло сформульованих питань спрямувати студентів на активізацію отриманих знань. Учені виділяють індуктивну та дедуктивну бесіду. Саме з допомогою їх викладач активізує діяльність студентів, ставлячи їм запитання для розмірковування, розв'язання проблемної ситуації.

Лекція служить для пояснення важкої та складної теми; її типовими ознаками є тривалість запису плану та рекомендованої літератури, введення та характеристика нових понять, розкриття та деталізація матеріалу, завершальні висновки викладача, відповіді на запитання.

наочні методи - ілюстрація, демонстрація.

Ілюстрація - допоміжний метод при словесному методі, її значення полягає в яскравішому викладенні та показі власної думки. Засоби ілюстрації (картинки, таблиці, моделі, малюнки тощо) є нерухомими, вони мають «оживати» в розповіді викладача. Дидактики не рекомендують вивішувати або виставляти засіб ілюстрації заздалегідь (на початку заняття), щоб не привернути до нього увагу студентів, щоб ілюстрація не була достроковою до того моменту, коли для викладача настане час скористатися наочним посібником.

Демонстрація характеризується рухомістю засобу демонстрування: навчальна телепередача або кіно-відеофільм чи його фрагмент.

практичні методи: досліди, вправи, навчальна праця, практичні роботи, реферати студентів. Ці методи не несуть нової навчально-пізнавальної інформації, а служать лише для закріплення, формування практичних умінь при застосуванні раніше набутих знань. Більшість студентів активніше сприймають практичні методи, ніж словесні.

II підгрупа - за логікою передачі та сприймання навчальної інформації. Ці методи поділяються на індуктивні та дедуктивні.

Індуктивні методи. Термін «індукція» походить від латинського *inductio* - зведення, вид узагальнення, який пов'язаний із передбаченням спостережень та експериментів на основі даних досвіду. У практичній педагогіці індукція втілюється у принципі: від часткового до загального, від конкретного до абстрактного.

Дедуктивний метод, як вважають вчені - дидакти, активніше розвиває абстрактне мислення, сприяє засвоєнню навчального матеріалу на основі узагальнень.

III підгрупа - за ступенем самостійного мислення студентів у процесі оволодіння знаннями, формуванням умінь і навичок. У даному випадку методи поділяються на репродуктивні та точні, проблемно-пошукові:

проблемно-пошукові методи визначають порівняно вищий щабель процесу навчання, особливо там, де він організований на вищому рівні. Проблемно-пошукова методика, на відміну від репродуктивної, пояснювально-ілюстративної, має спиратися на самостійну, творчу пізнавальну діяльність студентів. Як відомо, поняття «творчість» - це створення нового, оригінального, суспільно-цінного матеріального або духовного продукту.

Проблемний метод навчання наближений до творчості, він нібито стоїть на межі між репродукцією, розумовим формуванням і творчістю.

IV підгрупа - за ступенем керівництва навчальною роботою поділяють методи на два види:

навчальна робота під керівництвом викладача - самостійна робота в аудиторії: складання задач, самостійні письмові роботи з інструктуванням, допомогою викладача, у результаті чого студенти набувають навичок самостійності, закріплюючи індивідуальний стиль діяльності;

самостійна робота студентів поза контролем викладача - самостійна робота вдома. Мова йде про домашні завдання - усні та письмові. Домашні завдання мають позитивний вплив на розумовий розвиток, виховання та самовиховання студента, сприяють виробленню навичок самостійної пізнавальної діяльності.

2.7. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ СТУДЕНТАМИ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

Виконання контрольної роботи студентами заочної форми навчання є складовою навчального процесу - формою самостійного вивчення предмета. Рівень виконання контрольної роботи є свідченням того, наскільки студент засвоїв матеріал і здатний реально його використовувати.

До завдання контрольної роботи з курсу «Підприємницьке право» входить надання відповіді на теоретичне питання та виконання практичних завдань за визначеною тематикою. Розподіл студентів для виконання контрольної роботи проводиться за першою літерою прізвища: студенти, чий прізвища розпочинаються з літер «А»-«З» виконують завдання першого варіанту, студенти, чий прізвища розпочинаються з літер «И»-«П» виконують завдання другого варіанту, решта студентів виконує завдання третього варіанту контрольної роботи. Слід враховувати, що контрольні роботи, виконані з порушенням зазначеного правила розподілу на варіанти, не вважаються зарахованими і не можуть бути оцінені позитивно незалежно від змісту виконаної роботи.

Перед виконанням контрольної роботи слід детально опрацювати теоретичний матеріал, що стосується завдань роботи відповідно до запропонованого переліку. Рекомендується користуватися не лише

навчальними посібниками та підручниками, а й публікаціями в періодичних виданнях, матеріалами судової практики. При викладенні відповіді на теоретичне питання необхідно її обґрунтування нормами права, теоретичними розробками та висновками, а також наведення прикладів з метою більш наочного викладення матеріалу. Викладення матеріалу має розпочинатися з розкриття загальнотеоретичних дефініцій з поступовим переходом до викладення інформації практичного значення. В роботі мають наводитися приклади відповідно змісту розглянутого питання. Доцільним відображення різних підходів авторів до вирішення певної правової проблеми. Поряд з актами вітчизняного законодавства доцільно використання законодавчих актів зарубіжних держав в мету вивчення позитивного досвіду правового регулювання суспільних відносин. Робота повинна мати характер стислого завершеного наукового дослідження, а не бути результатом технічного переписування підручників або законодавчих актів. По закінченні викладення теоретичного матеріалу необхідно зробити висновок по суті розглянутого питання.

Обсяг виконаної контрольної роботи визначається студентом самостійно, але він не може бути менше 10 сторінок. Контрольна робота виконується на листах формату А4. Наприкінці роботи має бути зазначений список використаних нормативних актів та літератури, вказана дата виконання контрольної роботи і міститися особистий підпис студента.

Варіанти контрольних робіт

Варіант 1

1. Теоретичне питання. Підприємства: поняття, загальна характеристика, види.

2. Задача 1. У 1998 р. було створено і зареєстровано товариство з обмеженою відповідальністю. Три учасники товариства мали однакові частки у сформованому статутному фонді. На день реєстрації товариства кожен з учасників вніс до статутного фонду по 30% своєї частки. У подальшому учасники решту своїх вкладів не вносили, і статутний фонд товариства не змінювався. Через 5 років 2 учасники вирішили вийти з товариства, написавши відповідні заяви, які були у встановленому порядку нотаріально засвідчені. У заявах зазначалося, що учасники на майно товариства не претендують, а від своєї частки у статутному фонді відмовляються. Водночас 2 сторонні особи виявили бажання увійти як учасники у товариство. Рішення про вихід зі складу учасників і вступ нових осіб було прийнято на зборах учасників товариства зі складанням відповідного протоколу.

На початку 2010 р. учасники, які вийшли з товариства, звернулися до суду із позовом до товариства та його директора (учасника, який залишився) про виділення майна товариства. Відповідач позов не визнав, посиляючись на те, що свого часу позивачі від своїх часток у майні та інших майнових претензій до товариства відмовилися, що і було оформлено належним чином.

Чи є підстави для розгляду спору в господарському суді?

3. *Задача 2.* Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку вирішила перевірити правильність і законність відчуження акцій публічного АТ «Приправа». З цією метою працівники Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку витребували з публічного АТ «Приправа» документи про договори, які були укладені щодо акцій згаданого АТ за останні п'ять років. Проте АТ «Приправа» відмовилось надавати таку інформацію, аргументуючи це тим, що вони не мають права розголошувати інформацію стосовно власників акцій, тому що це конфіденційна інформація.

Які повноваження Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку щодо перевірки діяльності публічного АТ?

Чи є інформація стосовно власників акцій конфіденційною?

4. *Задача 3.* Цукровий завод займає монопольне становище на регіональному ринку надання послуг щодо заготівлі і переробки цукрового буряку сільськогосподарських підприємств і фермерських господарств. Під час планової перевірки територіальним відділенням Антимонопольного комітету було встановлено, що заводом було укладено і реалізовано 67 договорів із сільськогосподарськими підприємствами на умовах, що 70% продукції одержує господарство, а 30% залишається заводу як оплата за переробку сировини. Із фермерськими господарствами було укладено 185 договорів на умовах, що 65% продукції одержує господарство, а 35% залишається в розпорядженні заводу.

Чи порушив завод антимонопольне законодавство України?

5. *Задача 4.* З вини орендаря сталася пожежа, якою було пошкоджено складські приміщення. За договором оренди у разі пожежі чи іншого пошкодження майна з вини орендаря орендар мав відшкодувати:

- суму орендної плати за час проведення ремонтних робіт;
- вартість ремонтних робіт, що проводяться орендодавцем, яка визначається за кошторисом будівельної організації.

Хто несе ризик випадкової загибелі майна? Чи було завдано майну орендодавця збитків? Що означає термін «збитки» за чинним законодавством?

Чи відповідають законодавству наведені положення договору оренди? Чи задовольнить суд вимоги орендодавця у разі, якщо орендар відмовиться добровільно відшкодувати вказані збитки?

Варіант 2

1. *Теоретичне питання.* Господарсько-правова відповідальність: поняття, види, порядок застосування.

2. *Задача 1.* Один з учасників ТОВ «Світанок» помер. Двоє його спадкоємців (син Іван і дочка Ірина) вирішили стати учасниками ТОВ. Однак учасники ТОВ не дали згоду на те, щоб Іван став учасником товариства. Крім того, вони відмовились виплачувати йому частку, аргументуючи це тим, що його сестра стане учасником товариства, і він повинен вимагати від неї свою частину спадкового майна у статутному капіталі товариства. Іван подав позов до суду.

Який порядок спадкування частки у товаристві з обмеженою відповідальністю?

Чи відрізняється порядок спадкування акцій від порядку спадкування частки?

Який буде наслідок відмови учасників від надання згоди на вступ спадкоємців як учасників?

Чи буде задоволено позов? Чи матиме значення те, що його сестрі згоду на участь у товаристві дали?

3. Задача 2. Голова правління публічного акціонерного товариства “Ліга” (він же власник 60% акцій), зловживаючи своїм посадовим становищем, завдавав шкоду підприємству. Він безкоштовно або за заниженими цінами забирав зі складу товарно-матеріальні цінності, укладав не вигідні для АТ договори.

Чи мав би право власник 60 % акцій, не обіймаючи посади голови правління АТ, укласти договори та діяти іншим чином від імені АТ?

Який орган може відкликати членів виконавчого органу АТ (правління)? Чи матиме при цьому значення кількість акцій, що перебувають у власності акціонера?

Що можна порадити акціонерам у ситуації, що склалася?

4. Задача 3. Договором про спільну діяльність між морським торговим портом і акціонерним товариством «М» (далі - АТ) останньому було надано виключне право на виконання транспортно-експедиційних послуг. За умовами договору про спільну діяльність інші експедитори змушені були укласти угоди з АТ щодо забезпечення транспортно-експедиційних послуг у морському торговому порту, а також виплачувати АТ винагороду за надані послуги у розмірі трьох відсотків від акордної ставки порту за кожну тонну переробленого вантажу.

Кваліфікуйте дії морського торгового порту і АТ.

5. Задача 4. ТОВ орендувало у державного комбінату частину приміщень для облаштування там складу. Договір було укладено строком на 2 роки. Після закінчення строку договору комбінат повідомив ТОВ про необхідність звільнення орендованих приміщень, відмовившись подовжувати термін договору. Мотивацією такого рішення були систематичні затримки внесення орендних платежів на рахунок орендодавця.

У свою чергу ТОВ надіслало лист комбінату, в якому відмовлялось звільнити приміщення. ТОВ вказувало на те, що відповідно до законодавства про оренду державного майна має переважне право на подовження договору оренди на новий термін. Крім того, ТОВ вважало, що воно виконувало належним чином свої зобов'язання за договором, оскільки прострочення внесення орендних платежів становило менше трьох місяців. Комбінат подав позов до суду із вимогою про повернення орендованого приміщення у зв'язку із закінченням строку дії договору оренди.

Які нормативно-правові акти застосовуються для урегулювання орендних відносин у ситуації, що розглядається? Які наслідки закінчення терміну дії договору оренди ними передбачено?

У чому полягає суть переважного права орендаря на укладення договору оренди на новий термін? Яке рішення може прийняти суд?

Варіант 3

1. Теоретичне питання. Види порушень законодавства про захист економічної конкуренції.

2. Задача 1. Товариство з обмеженою відповідальністю “Рута” — акціонер товариства “Адамс” подало позов до суду про визнання недійсним рішення загальних зборів АТ. У позові ТОВ зазначало, що правління АТ не надало ТОВ можливості брати участь у роботі загальних зборів АТ, посиляючись на те, що ТОВ ще не повністю сплатило вартість акцій, на які воно підписалося. У зв’язку із цим ТОВ вимагало скасування рішення і відшкодування збитків.

Хто має право брати участь у загальних зборах АТ? Коли акціонер набуває права власності на акції АТ?

Чи є ТОВ власником акцій? В який строк слід оплачувати акції емітента? Яке рішення має прийняти суд?

3. Задача 2. Між АТ “Електон” і ТОВ “Радіо” було укладено договір поставки, за яким АТ зобов’язано було поставити радіоапаратуру. Термін виконання — 1 вересня 2005 р. Однак в зазначений термін поставка не відбулася. ТОВ подало на АТ позов до суду про стягнення неустойки в розмірі 200 тис. грн. Виявилося, що поставка не сталася з вини відділу поставки АТ. Однак зазначений відділ свою вину заперечував, стверджуючи, що бухгалтерія їм заборонила здійснювати будь-які дії з відвантаження продукції, якщо не буде попередньої оплати поставки та дозволу бухгалтерії на відвантаження продукції. Бухгалтерія також заперечувала свою вину, зазначаючи, що з юридичного відділу їм взагалі ніякого договору не передавали і вони про поставку нічого не знають. Юридичний відділ стверджував, що договір передано і відділу поставки, і бухгалтерії.

Хто несе відповідальність у цій ситуації?

Який порядок введення договірної роботи на підприємствах?

4. Задача 3. До територіального відділення Антимонопольного комітету України із заявою звернулось орендне підприємство «Солеварний завод» (далі - ОП). У ній вказувалося, що під час укладання договорів постачання очищеного розсолу акціонерне товариство (далі - АТ) «Содовий завод» нав’язує додаткові послуги з перерахування коштів на реконструкцію розсолوپромислу, що не стосуються предмету договору. Встановлюючи додаткові вимоги, відповідач ухиляється від укладення договору на поставку очищеного розсолу в наступному році. Територіальним відділенням Антимонопольного комітету було визнано, що АТ «Содовий завод» займає монопольне становище на регіональному ринку розсолу очищеного. У ході розслідування справи підтвердилися факти, зазначені в заяві. Кваліфікуйте дії відповідача.

Які санкції можуть бути застосовані до правопорушника?

5. Задача 4. Фірма «Будова» уклала із виробничим об’єднанням договір, за яким фірма орендувала належне об’єднанню складське приміщення строком

на 1 рік. Протягом цього строку орендар належним чином виконував свої обов'язки за договором – сплачував орендні платежі тощо. По закінченні терміну договору орендодавець відмовив орендареві у його подовженні і звернувся до суду із позовом про визнання договору оренди неукладеним, мотивуючи це тим, що договір оренди не містив усіх істотних умов, що передбачені Законом України «Про оренду державного та комунального майна». Відповідач заперечував проти позову, посиляючись на те, що він сумлінно виконав свої обов'язки за договором, а отже, договірні відносини можна вважати такими, що склалися між сторонами.

Чи поширюються вимоги Закону «Про оренду державного та комунального майна» на відносини між підприємствами, що не перебувають у державній (комунальній) власності?

Які наслідки визнання договорів неукладеними? Яке рішення має прийняти суд?

2.8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Підсумковий контроль з навчальної дисципліни «Підприємницьке право» проводиться з метою оцінки результатів навчання.

Семестровий контроль проводиться в обсязі навчального матеріалу, визначеного навчальною програмою на III курсі IV семестру.

Нормативна форма підсумкового контролю – усний Іспит.

Модульний контроль здійснюється через оцінювання рівня сформованості компетенцій, що визначені у даному стандарті.

Підсумковий контроль здійснюється за участю студента на підставі відповідей на питання які зазначені у екзаменаційному білеті та результатів усіх модульних контролів через визначення середньозваженого балу результатів усіх модульних контролів.

2.9. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	відмінно	зараховано
82 – 89	Добре	
74 – 81		
64 – 73		
60 – 63	задовільно	
35 – 59	незадовільно з можливістю повторного складання	незараховано з можливістю повторного складання

0 – 34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
--------	--	---

2.10. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Закон України «Про вищу освіту» від 17.01.2002 р. № 2984-III.
2. Указ Президента України «Про Національну програму правової освіти населення» від 18 жовтня 2001 р. № 992/2001.
3. Постанова Кабінету Міністрів України «Про перелік напрямів, за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах за освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавра» від 13 грудня 2006 р. № 1719.
4. Національний класифікатор України «Класифікатор професій» ДК 003:2010 станом на 1 вересня 2012 року (із змінами, затвердженими наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 16 серпня 2012 року № 923).
5. Національний класифікатор України «Класифікація видів економічної діяльності» ДК 009:2010 (чинний від 01.01.2012 р.).

2.11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Вінник О.М. Господарське право: курс лекцій / О.М. Вінник. – К.: Атіка, 2004. – 624с.

Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2003. - № 18, № 19-20, № 21-22. – Ст. 144 [зі змінами та допов.].

Господарське право: практикум / В.С. Щербина, Г.В. Пронська, О.М. Вінник та ін.; за заг. ред. В.С. Щербини. – 2-е вид., перероб. і доп. - К.: Юрінком Інтер, 2003. – 416 с.

Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 р. № 8073-X // Відомості Ради Української РСР. – 1984. – № 51. – Ст. 1122 [зі змін. та допов.].

Конституція України від 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. - № 30. – Ст. 141.

Концепція Загальнодержавної програми розвитку малого і середнього підприємництва на 2014-2024 роки: Затв. розпорядженням Кабінету Міністрів України від 28 серпня 2013 р. № 641-р // Офіційний вісник України. – 2013. - № 69. – Ст. 2543.

Науково-практичний коментар Господарського кодексу України / за заг. ред. Г.Л. Знаменського, В.С. Щербини. – 2-е вид., перероб. і доп. - К.: Юрінком Інтер, 2008. – 720 с.

Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 р. № 2755-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2001. - № 13-14, № 15-16, № 17. – Ст. 112.

Положення про порядок накладення та стягнення штрафів за порушення законодавства про захист прав споживачів: Затв. Постановою Кабінету Міністрів України № 1177 від 17.08.02 р. // Офіційний вісник України. – 2002. – № 34. – Ст. 1587 [зі змінами та допов.].

Про аудиторську діяльність: Закон України від 22.04.93 р. № 3125-XII, в ред. від 14.09.06 р. // Відомості Верховної ради України. - 2006. - № 44. - Ст. 432 [зі змінами та допов.].

Про адміністративні послуги: Закон України від 06.09.2012 р.

Про акціонерні товариства: Закон України від 17 вересня 2008 р. № 514-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2008. – № 50-51. – Ст. 384.

Про режим іноземного інвестування: Закон України від 19 березня 1996 р. № 93/96 // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 19. – Ст. 80.

Про холдингові компанії в Україні: Закон України від 15 березня 2006 р. № 3528-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2006. – № 34. – Ст. 1253.

Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000 р. // Відомості Верховної Ради України. - 2001. - № 5-6. - Ст. 30 [зі змінами та допов.].

Про безпечність та якість харчових продуктів: Закон України від 23.12.97 р. № 771/97-ВР, в ред. від 06.09.05 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2005. - № 50. – Ст. 533 [зі змінами та допов.].

Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV // Відомості Верховної ради України. - 1999. - № 40. - Ст. 365 [зі змінами та допов.].

Про вилучення з обігу, переробку, утилізацію, знищення або подальше використання неякісної та небезпечної продукції: Закон України від 14.01.2000 р. № 1393-XIV // Відомості Верховної Ради України. – 2000. - № 12. – Ст. 95 [зі змінами та допов.].

Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо гуманізації відповідальності за правопорушення у сфері господарської діяльності: Закон України від 15 листопада 2011 р. № 4025-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2012. – № 25. – Ст. 263.

Про впорядкування діяльності суб'єктів підприємницької діяльності, створених за участю державних підприємств: Декрет Кабінету Міністрів України від 31 грудня 1992 р. № 24-92 // Відомості Верховної Ради України. – 1993. - № 11. – Ст. 94.

Про господарські товариства: Закон України від 19.09.91 р. № 1576-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1991. - № 49. – Ст. 682 [зі змінами та допов.].

Про депозитарну систему України: Закон України від 6 липня 2012 р. № 5178- VI // Офіційний вісник України. – 2012. – № 76. – Ст. 3066.

Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців: Закон України від 15 травня 2003 р. № 755-IV // Офіційний вісник України. – 2003. – № 25. – Ст. 1172 [зі змінами та допов.].

Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні: Закон України від 30 жовтня 1996 р. № 448 // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 51. – Ст. 292 [зі змінами та допов.].

Про державний ринковий нагляд і контроль нехарчової продукції: Закон України від 02.12.2010 р. № 2735-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2011. - № 21. – Ст. 144 [зі змінами та допов.].

Про державні цільові програми: Закон України від 18 березня 2004 р. № 1621-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 25. – Ст. 352.

Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України: Закон України від 23.03.2000 р. № 1602-III // Відомості Верховної Ради України. – 2000. - № 25. – Ст. 195 [зі змінами та допов.].

Про державне замовлення для задоволення пріоритетних державних потреб: Закон України № 493/95-ВР від 22.12.95 р. // Відомості Верховної Ради України. - 1996. - № 3. - Ст. 9 [зі змінами та допов.].

Про державну службу: Закон України від 17 листопада 2011 р. № 4050-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2012. - № 26. – Ст. 273.

Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності: Закон України від 6 вересня 2005 р. № 2806-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2005. - № 48. – Ст. 483 [зі змінами та допов.].

Про затвердження положень про захист прав споживачів: Постанова Верховної Ради України № 26 від 25.01.95 р. // Відомості Верховної Ради України. - 1995. - № 5. – Ст. 34 [зі змінами та допов.].

Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу: Закон України від 18 березня 2004 р. № 1629-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2004 - № 29. – Ст. 367.

Про засади запобігання і протидії корупції: Закон України від 7 квітня 2011 р. № 3206-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. - № 40. – Ст. 404 [зі змінами та допов.].

Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності: Закон України від 11.09.03 р. № 1160-I // Відомості Верховної Ради України. - 2004. - № 9. – Ст. 79 [зі змінами та допов.].

Про захист прав споживачів: Закон УРСР від 12 травня 1991 р. № 1023-XII, в ред. від 1 грудня 2005 р. № 3161-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2006. – № 7. – Ст. 84 [зі змінами та допов.].

Про ліцензування видів господарської діяльності: Закон України від 02.03.2015 р. // Відомості Верховної Ради України. - 2015. - № 23. – Ст. 158 [зі змінами та допов.].

Про метрологію та метрологічну діяльність: Закон України від 11.02.98 р., в ред. від 15.06.04 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2004. - № 37. – Ст. 449 [зі змінами та допов.].

Про Національну програму сприяння розвитку малого підприємництва в Україні: Закон України від 21 грудня 2000 р. № 2157-III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. - № 7. – Ст. 35.

Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності: Закон України від 5 квітня 2007 р. № 877-V // Відомості Верховної Ради України. – 2007. - № 29. – Ст. 389 [зі змінами та допов.].

Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади: Указ Президента України від 9 грудня 2010 р. № 1085/2010 // Офіційний вісник України. – 2010. - № 94. – Ст. 3334.

Про особливості здійснення державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності щодо фізичних осіб – підприємців та юридичних осіб, які застосовують спрощену систему оподаткування, обліку та звітності: Закон України від 23 лютого 2012 р. № 4448-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2012. - № 49. – Ст. 558.

Про Перелік документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності: Закон України від 19 травня 2011 р. № 3392-VI // Відомості Верховної Ради України. - 2011. - № 47. – Ст. 532.

Про підтвердження відповідності: Закон України від 17.05.2001 р. № 2406-III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. - № 32. – Ст. 169 [зі змінами та допов.].

Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні: Закон України від 22.03.2012 р. № 4618-VI // Відомості Верховної ради України. - 2013. - № 3. - Ст. 23 [зі змінами та допов.].

Про реалізацію окремих положень Закону України «Про захист прав споживачів»: Постанова Кабінету Міністрів України № 215 від 02.04.94 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>

Про стандартизацію: Закон України від 17.05.2001 р. № 2408-III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. - № 31. – Ст. 145 [зі змінами та допов.].

Про стандартизацію і сертифікацію: Декрет Кабінету Міністрів України № 46 від 10.05.93 р. // Голос України. – 1993. - № 99. – 29 травня [зі змінами та допов.].

Про стандарти, технічні регламенти та процедури оцінки відповідності: Закон України від 01.12.2005 р. № 3164-IV // Відомості Верховної Ради України. - 2006. - № 2. - Ст. 101 [зі змінами та допов.].

Про схвалення Концепції Загальнодержавної програми розвитку малого і середнього підприємництва на 2014 - 2024 роки: Розпорядження Кабінету Міністрів України № 641-р від 28.08.2013 р. // Офіційний вісник України. – 2013. – № 69. – Ст. 2543 [зі змінами та допов.].

Про цінні папери та фондовий ринок: Закон України від 23.02.2006 р. № 3480-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2006. – № 31. – Ст. 268. – [зі змінами та допов.].

Хозяйственное право Украины: учебник / под. ред. А.С. Васильева, О.П. Подцерковного. – 3-е изд., перераб. и доп. – Х.: Одиссей, 2008. – 688 с.

Хозяйственное право: учебник / В.К. Мамутов, Г.Л. Знаменский, В.В. Хахулин и др.; под ред. В.К. Мамутова. – К.: Юринком Интер, 2002. – 912 с.

Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. - №№ 40-44. – Ст. 356 [зі змінами та допов.].

Щербина В.С. Господарське право України: підручник / В.С. Щербина. – 6-є вид. перероб. і доп. – К.: Юрінком Інтер, 2013. – 640 с.

Упорядник

Ковтун Станіслав Леонідович

МАТЕРІАЛИ ІНФОРМАЦІЙНО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

дисципліни

«ПІДПРИЄМНИЦЬКЕ ПРАВО»

для студентів спеціальності
6.030401 «Правознавство»

Підп. до друку . 2020. Формат 30 x 42/4
Папір офсет. Ризографія. Ум. друк. арк.
Обл. – вид. арк. . Тираж 100 пр. Зам. №

ДВНЗ «НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ДНІПРОВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА
»

49005, м. Дніпро, просп. Яворницького, 19